

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IV kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM 10-211-04

Druk nr 3793

Warszawa, 3 marca 2005 r.

Pan
Włodzimierz Cimoszewicz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

- o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami państwa polskiego wraz z projektem aktu wykonawczego.

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Przekazany Wysokiej Izbie projekt ustawy umożliwi wykonanie postanowień Europejskiego Trybunału Praw Człowieka zawartych w wyroku z dnia 22 czerwca 2004 r. w sprawie Broniowski przeciwko Polsce - dotyczącym tzw. uprawnień zabużańskich osób (i ich spadkobierców), które pozostawiły nieruchomości poza obecnymi granicami państwa polskiego w związku z II wojną światową, w wyniku ewakuacji na obszar państwa polskiego. Przepisy ustawy dają prawo do ubiegania się o potwierdzenie i realizację prawa do rekompensat również osobom, które zrealizowały część uprawnień na podstawie innych obowiązujących przepisów. Wielkość rekompensat, jakie zostaną zrealizowane w

związku z przyjęciem tej ustawy, została skorelowana z możliwościami budżetowymi państwa, co daje gwarancje zarówno wywiązania się z przyjętych zobowiązań, jak również wywiązanie się państwa z innych powinności ważnych dla społeczeństwa.

Zaproponowane w projekcie ustawy rozwiązania, mając na względzie realne możliwości państwa, jak również wypełnienie przez Rzeczpospolitą Polską innych powinności wobec obywateli, pomimo wprowadzonych ograniczeń wysokości rekompensat, spełniają wymogi konstytucyjnych zasad sprawiedliwości społecznej.

Ze względu na toczące się w Strasburgu przed Europejskim Trybunałem Praw Człowieka postępowanie w tzw. sprawie zabużańskiej, pracom nad tym projektem powinien zostać nadany priorytet.

Jednocześnie zwracam się z prośbą, aby prace nad tym projektem były prowadzone równolegle z pracami nad skierowanym do Sejmu projektem ustawy o rekompensatach za przejęte przez państwo nieruchomości oraz niektóre inne składniki mienia, ze względu na zastosowany w obu tych projektach jednolity mechanizm kompensacji i zaspokojenia roszczeń ze środków Funduszu Reprywatyzacji, przekształconego po wejściu w życie wymienionej wyżej ustawy w Fundusz Rekompensacyjny.

Ponadto uprzejmie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Infrastruktury.

Z szacunkiem

(-) Marek Belka

U S T A W A

z dnia

o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami państwa polskiego¹⁾

Art. 1. Ustawa określa zasady realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami państwa polskiego w związku z wojną rozpoczętą w 1939 r., zwanego dalej „prawem do rekompensaty”, w wyniku ewakuacji dokonanej na podstawie:

- 1) układu z dnia 9 września 1944 r. pomiędzy Polskim Komitetem Wyzwolenia Narodowego a Rządem Białoruskiej Socjalistycznej Republiki Rad dotyczącego ewakuacji obywateli polskich z terytorium B.S.R.R. i ludności Białoruskiej z terytorium Polski;
- 2) układu z dnia 9 września 1944 r. pomiędzy Polskim Komitetem Wyzwolenia Narodowego a Rządem Ukraińskiej Socjalistycznej Republiki Rad dotyczącego ewakuacji obywateli polskich z terytorium U.S.R.R. i ludności ukraińskiej z terytorium Polski;
- 3) układu z dnia 22 września 1944 r. pomiędzy Polskim Komitetem Wyzwolenia Narodowego a Rządem Litewskiej Socjalistycznej Republiki Rad dotyczącego ewakuacji obywateli polskich z terytorium Litewskiej S.R.R. i ludności litewskiej z terytorium Polski;
- 4) umowy z dnia 6 lipca 1945 r. między Tymczasowym Rządem Jedności Narodowej Rzeczypospolitej Polskiej i Rządem Związku

Socjalistycznych Republik Radzieckich o prawie zmiany obywatelstwa radzieckiego osób narodowości polskiej i żydowskiej, mieszkających w ZSRR i o ich ewakuacji do Polski i o prawie zmiany obywatelstwa polskiego osób narodowości rosyjskiej, ukraińskiej, białoruskiej, rusińskiej i litewskiej, mieszkających na terytorium Polski i o ich ewakuacji do ZSRR.

Art. 2. Prawo do rekompensaty przysługuje właścicielowi pozostawionych poza obecnymi granicami państwa polskiego nieruchomości, jeżeli spełnia on łącznie następujące wymogi:

- 1) zamieszkiwał w dniu 1 września 1939 r. na terenach, o których mowa w art. 1, był w tym dniu obywatelem polskim i opuścił te tereny w związku z wojną rozpoczętą w 1939 r.;
- 2) posiada obywatelstwo polskie.

Art. 3. 1. W przypadku gdy nieruchomości pozostawione poza obecnymi granicami państwa polskiego były przedmiotem współwłasności, prawo do rekompensaty przysługuje wszystkim współwłaścicielom, spełniającym wymogi określone w art. 2, albo niektórym z nich, wskazanym przez pozostałych współwłaścicieli. Wskazanie osoby uprawnionej do rekompensaty następuje przez złożenie oświadczenia z podpisem notarialnie poświadczonym.

2. W razie śmierci właściciela nieruchomości pozostawionych poza obecnymi granicami państwa polskiego, prawo do rekompensaty przysługuje wszystkim spadkobiercom, spełniającym wymogi, o których mowa w art. 2 pkt 2, albo niektórym z nich, wskazanym przez pozostałych spadkobierców. Wskazanie osoby uprawnionej do rekompensaty następuje przez złożenie oświadczenia z podpisem notarialnie poświadczonym.

Art. 4. Prawo do rekompensaty, powierzone na podstawie niniejszej ustawy albo odrębnych przepisów, jest niezbywalne.

Art. 5. 1. Potwierdzenie prawa do rekompensaty następuje na wniosek osoby ubiegającej się o potwierdzenie tego prawa, złożony nie później niż do dnia 31 grudnia 2005 r.

2. W przypadkach, o których mowa w art. 3, wniosek składają łącznie wszyscy współwłaściciele lub spadkobiercy.

3. Prawo do rekompensaty potwierdza, w drodze decyzji:

- 1) wojewoda właściwy ze względu na miejsce zamieszkania wnioskodawcy będącego jedynym wnioskodawcą albo
- 2) wojewoda właściwy ze względu na miejsce zamieszkania jednego z wnioskodawców, wskazanego przez pozostałych wnioskodawców, albo
- 3) wojewoda właściwy ze względu na miejsce zamieszkania wnioskodawcy, którego wniosek wpłynął do organu jako pierwszy.

4. Wojewoda, do którego wpłynął wniosek o potwierdzenie prawa do rekompensaty, zawiadamia o wszczęciu postępowania wojewodów właściwych ze względu na miejsce zamieszkania pozostałych współwłaścicieli lub spadkobierców.

Art. 6. 1. Do wniosku, o którym mowa w art. 5 ust. 1, należy dołączyć:

- 1) dowody, które świadczą o pozostawieniu nieruchomości poza obecnymi granicami państwa polskiego w związku z wojną rozpoczętą w 1939 r., w wyniku ewakuacji, o której mowa w art. 1, oraz o rodzaju i powierzchni tych nieruchomości;
- 2) dowody, które świadczą o posiadaniu obywatelstwa polskiego, o którym mowa w art. 2 i 3;
- 3) dowody potwierdzające miejsce lub miejsca zamieszkania wnioskodawcy, a w przypadku, o którym mowa w art. 3 ust. 2, również dowody potwierdzające miejsca zamieszkania po

przybyciu na obszar państwa polskiego osoby, o której mowa w art. 2; w razie braku takich dowodów do wniosku dołącza się oświadczenie wnioskodawcy o miejscach zamieszkania tych osób;

- 4) oświadczenie o dotychczasowym stanie realizacji prawa do rekompensaty.

2. W razie śmierci właściciela nieruchomości pozostawionych poza obecnymi granicami państwa polskiego, do wniosku należy dołączyć dodatkowo:

- 1) postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku albo o dziale spadku;
- 2) oświadczenie o wskazaniu osoby uprawnionej w przypadkach, o których mowa w art. 3.

3. W przypadku gdy o potwierdzenie prawa do rekompensaty ubiega się osoba, która na podstawie odrębnych przepisów, w ramach realizacji prawa do rekompensaty, nabyła na własność albo w użytkowanie wieczyste nieruchomości Skarbu Państwa lub nieruchomości takie nabyli jej poprzednicy prawni, do wniosku dołącza się dokumenty urzędowe, świadczące o nabyciu, na podstawie odrębnych przepisów, prawa własności lub prawa użytkowania wieczystego nieruchomości, stanowiącej własność Skarbu Państwa, w ramach realizacji prawa do rekompensaty.

4. Dowodami, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2, mogą być w szczególności:

- 1) urzędowy opis mienia;
- 2) orzeczenie wydane przez były Państwowy Urząd Repatriacyjny;
- 3) dokumenty urzędowe, a także dokumenty pozyskane z archiwów państwowych obecnej Ukrainy, Republiki Białorusi i Republiki Litewskiej;

4) dokumenty, wydane przez władze polskie, które świadczą o posiadaniu obywatelstwa polskiego.

5. W przypadku braku dokumentów, o których mowa w ust. 4 pkt 1 i 2, dowodami, o których mowa w ust. 1 pkt 1, mogą być zeznania trzech świadków, uprzedzonych o odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznanie, złożone przed notariuszem, organem prowadzącym postępowanie lub w polskiej placówce dyplomatycznej w kraju zamieszkania świadka, którzy:

- 1) zamieszkiwali w miejscowości, w której znajduje się nieruchomość pozostawiona poza obecnymi granicami państwa polskiego lub w miejscowości sąsiedniej;
- 2) nie są osobami bliskimi, w rozumieniu przepisów o gospodarce nieruchomościami, osób ubiegających się o potwierdzenie prawa do rekompensaty.

6. Jeżeli wniosek, o którym mowa w art. 5 ust. 1, nie spełnia wymogów określonych w ust. 1-4, wojewoda wzywa wnioskodawcę do usunięcia braków w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące od dnia doręczenia wezwania.

Art. 7. 1. Wojewoda, po wszczęciu postępowania, dokonuje oceny spełnienia wymogów, o których mowa w art. 2-4 i art. 5 ust. 1. Pozytywna ocena następuje w drodze postanowienia.

2. W przypadku niespełnienia wymogów, o których mowa w art. 2-4 i art. 5 ust. 1, wojewoda wydaje decyzję o odmowie potwierdzenia prawa do rekompensaty.

3. W przypadku wydania postanowienia, o którym mowa w ust. 1, wnioskodawca wskazuje jedną z wybranych form realizacji prawa do rekompensaty określoną w art. 13 ust. 1 oraz dołącza do wniosku, o którym mowa w art. 5 ust. 1, operat szacunkowy sporządzony przez rzeczoznawcę majątkowego, w którym została określona wartość nieruchomości pozostawionych poza obecnymi granicami państwa polskiego, a w przypadku, o którym mowa w art. 6 ust. 3 również operat szacunkowy, w którym została określona wartość nabytego prawa własności nieruchomości albo

wartość nabytego prawa użytkowania wieczystego nieruchomości gruntowej i wartości położonych na niej budynków, a także innych urządzeń albo lokali.

Art. 8. 1. Decyzja, o której mowa w art. 5 ust. 3, powinna zawierać wskazanie:

- 1) osoby lub osób, którym potwierdza się prawo do rekompensaty;
- 2) zwaloryzowanej na dzień wydania tej decyzji wartości nieruchomości pozostawionych poza obecnymi granicami państwa polskiego, a w przypadku, o którym mowa w art. 6 ust. 3, również wskazanie zwaloryzowanej na dzień wydania decyzji wartości nabytego prawa własności nieruchomości lub wartości nabytego prawa użytkowania wieczystego nieruchomości gruntowej i wartości położonych na niej budynków, a także innych urządzeń albo lokali.

2. Waloryzacji, o której mowa w ust. 1 pkt 2, dokonuje się zgodnie z art. 5 i 227 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2004 r. Nr 261, poz. 2603 i Nr 281, poz. 2782).

Art. 9. Odwołania od decyzji, o których mowa w art. 5 ust. 3 i art. 7 ust. 2, rozpatruje minister właściwy do spraw Skarbu Państwa.

Art. 10. 1. Operaty szacunkowe, o których mowa w art. 6 ust. 3 i art. 7 ust. 3, są sporządzane z uwzględnieniem dowodów wymienionych w art. 6 ust. 1 pkt 1 i ust. 3.

2. W przypadku operatów szacunkowych, wymienionych w ust. 1, nie sporządza się wyciągów, o których mowa w art. 158 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami.

Art. 11. 1. Wartość rynkową nieruchomości pozostawionej poza obecnymi granicami państwa polskiego określa się na podstawie nieruchomości podobnych, położonych na obszarze porównywalnych rynków lokalnych funkcjonujących obecnie w Rzeczypospolitej Polskiej. Przy określaniu wartości nieruchomości uwzględnia się przeciętne ceny transakcyjne uzyskane za nieruchomości podobne, sprzedawane w

miejsowości o zbliżonej liczbie mieszkańców, porównywalnym stopniu urbanizacji i charakterze administracyjnym do miejscowości, w której znajduje się nieruchomość pozostawiona, położonej na obszarze województwa lub miasta wydzielonego, o którym mowa w ust. 2, z uwzględnieniem współczynników określających różnice w poziomie rozwoju gospodarczego tych województw lub miast w okresie przed 1939 r., z zastrzeżeniem ust. 4.

2. Za porównywalne województwa i miasta wydzielone oraz współczynniki, o których mowa w ust. 1, uznaje się:

- 1) woj. lwowskie – województwo podkarpackie, współczynnik 1,00;
- 2) woj. tarnopolskie – województwo małopolskie, współczynnik 0,67,
– województwo podkarpackie, współczynnik 0,76;
- 3) woj. stanisławowskie – województwo małopolskie, współczynnik 0,74,
– województwo podkarpackie, współczynnik 0,84;
- 4) woj. wołyńskie – województwo lubelskie, współczynnik 0,84,
– województwo świętokrzyskie, współczynnik 1,02;
- 5) woj. poleskie – województwo podlaskie, współczynnik 0,71;
- 6) woj. wileńskie – województwo podlaskie, współczynnik 0,64,
– województwo mazowieckie, współczynnik 0,41;

7) woj. nowogródzkie	– województwo podlaskie,
współczynnik 0,80,

– województwo mazowieckie,
współczynnik 0,52; |
| 8) woj. białostockie | – województwo podlaskie,
współczynnik 1,00; |
| 9) miasto Lwów | – miasto Kraków,
współczynnik 1,00; |
| 10) miasto Wilno | – miasto Lublin,
współczynnik 1,00. |

3. Wartość nieruchomości stanowiących lasy lub plantacje kultur wieloletnich określa się jako sumę wartości gruntu i odpowiednio wartości drzewostanu albo kultur wieloletnich. Przy określaniu wartości gruntu stosuje się metodę wskaźników szacunkowych gruntów, a przy określaniu wartości drzewostanu i kultur wieloletnich stosuje się przepisy art. 135 ust. 5 i 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami.

4. W przypadku braku cen transakcyjnych, o których mowa w ust. 1, przy określaniu wartości budowli, budynków lub części tych budynków określa się ich wartość odtworzeniową.

5. Wartość nieruchomości pozostawionych poza obecnymi granicami państwa polskiego określa się według stanu na dzień ich pozostawienia oraz według cen albo kosztów odtworzenia na dzień sporządzenia wyceny.

6. Wartość nieruchomości określoną według zasad, o których mowa w ust. 1 i 3-5, mnoży się przez współczynniki wymienione w ust. 2.

Art. 12. Wartość prawa własności nieruchomości albo wartość prawa użytkowania wieczystego, nabytego w ramach realizacji prawa do rekompensaty,

określa się według stanu na dzień nabycia oraz według cen albo kosztów odtworzenia na dzień sporządzenia wyceny.

Art. 13. 1. Prawo do rekompensaty jest realizowane w jednej z następujących form:

- 1) zaliczenia wartości nieruchomości pozostawionych poza obecnymi granicami państwa polskiego na poczet:
 - a) ceny sprzedaży nieruchomości stanowiących własność Skarbu Państwa albo
 - b) opłat z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości gruntowych stanowiących własność Skarbu Państwa i ceny sprzedaży położonych na nich budynków oraz innych urządzeń lub lokali, albo
 - c) opłaty za przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości stanowiących własność Skarbu Państwa, o którym mowa w przepisach odrębnych;albo
- 2) świadczenia pieniężnego, wypłacanego ze środków Funduszu Reprywatyzacji, o którym mowa w art. 56 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji (Dz. U. z 2002 r. Nr 171, poz. 1397, z późn. zm.²⁾).

2. Zaliczenia wartości nieruchomości pozostawionych poza obecnymi granicami państwa polskiego dokonuje się w wysokości równej 15% wartości tych nieruchomości. Wysokość świadczenia pieniężnego stanowi 15% wartości pozostawionych nieruchomości.

3. Przy ustalaniu wysokości zaliczanej kwoty oraz wysokości świadczenia pieniężnego, o których mowa w ust. 2, uwzględnia się wartość prawa własności nieruchomości lub wartość prawa użytkowania wieczystego nieruchomości gruntowej i wartość położonych na niej budynków, innych urządzeń albo lokali,

nabytych w ramach realizacji prawa do rekompensaty przez osoby, o których mowa w art. 2 lub 3.

4. Zaliczenie wartości nieruchomości pozostawionych poza obecnymi granicami państwa polskiego oraz wypłata świadczenia pieniężnego następuje po przedłożeniu decyzji lub zaświadczenia, potwierdzających prawo do rekompensaty, wydanych na podstawie niniejszej ustawy lub odrębnych przepisów.

Art. 14. 1. Organy, jednostki organizacyjne i agencje, którym na podstawie odrębnych przepisów zostało powierzony wykonywanie uprawnień właścicielskich Skarbu Państwa, określając warunki zbycia nieruchomości, nie mogą wyłączyć zapłaty ceny sprzedaży nieruchomości albo opłat, o których mowa w art. 13 ust. 1 lit. b i c, w sposób określony w art. 13. Zapłata w takim przypadku może nastąpić wyłącznie przez osobę wskazaną w zaświadczeniu albo decyzji lub przez jej spadkobierców, którzy przedłożą zbywającemu nieruchomość postanowienie sądu o stwierdzeniu nabycia spadku albo o dziale spadku oraz dowody potwierdzające spełnienie wymogów, o których mowa w art. 2 lub 3.

2. Osoba ubiegająca się o realizację prawa do rekompensaty jest zobowiązana do przedłożenia dokumentów urzędowych świadczących o wartości prawa do nieruchomości, nabytego w ramach realizacji prawa do rekompensaty przez tę osobę lub przez jej poprzedników prawnych.

3. Kwota odpowiadająca wartości nieruchomości pozostawionych poza obecnymi granicami państwa polskiego oraz kwota odpowiadająca wartości praw, o których mowa w ust. 2, podlegają waloryzacji przez podmioty, o których mowa w ust. 1, zgodnie z przepisami art. 5 i 227 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami, na dzień realizacji prawa do rekompensaty.

4. Osobę przystępującą do przetargu, o której mowa w ust. 1, zwalnia się z obowiązku wniesienia wadium, do wysokości kwoty nieprzekraczającej wysokości potwierdzonego prawa do rekompensaty, jeżeli dołączy do oferty pisemne zobowiązanie do uiszczenia kwoty równej wysokości niewniesionego wadium w razie uchylecia się od zawarcia umowy.

Art. 15. W razie nabycia nieruchomości na zasadach określonych w ustawie nie stosuje się przepisów art. 62, 68 i 109 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami oraz nie stosuje się bonifikat, o których mowa w przepisach odrębnych.

Art. 16. 1. Wypłaty świadczenia pieniężnego, o którym mowa w art. 13 ust. 1 pkt 2, dokonuje bank prowadzący obsługę rachunku Funduszu Reprywatyzacji, zwany dalej „bankiem”.

2. Wypłata świadczenia pieniężnego, o którym mowa w art. 13 ust. 1 pkt 2, następuje w formie przelewu na rachunek bankowy wskazany przez osobę uprawnioną.

3. Minister właściwy do spraw Skarbu Państwa przekazuje bankowi listę osób uprawnionych do otrzymania świadczenia pieniężnego, sporządzoną zgodnie z art. 18 ust. 3.

4. Świadczenie pieniężne podlega waloryzacji w sposób, o którym mowa w art. 14 ust. 3, na dzień realizacji prawa do rekompensaty. Waloryzacji dokonuje bank.

Art. 17. 1. Organy, jednostki organizacyjne i agencje, o których mowa w art. 14 ust. 1, oraz bank w przypadku wypłaty świadczenia pieniężnego, w dniu realizacji prawa do rekompensaty przez osobę uprawnioną, umieszczają na zaświadczeniu lub decyzji, potwierdzających prawo do rekompensaty, adnotację o zrealizowaniu tego prawa.

2. Adnotacja, o której mowa w ust. 1, z zastrzeżeniem ust. 3, zawiera:

- 1) datę i oznaczenie aktu notarialnego sprzedaży nieruchomości lub oddania nieruchomości gruntowej w użytkowanie wieczyste;

- 2) datę i oznaczenie decyzji o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości;
- 3) położenie i oznaczenie nieruchomości;
- 4) wskazanie formy realizacji prawa do rekompensaty;
- 5) kwotę odpowiadającą wartości zrealizowanego prawa do rekompensaty oraz udział procentowy tej kwoty w wartości nieruchomości pozostawionych poza obecnymi granicami państwa polskiego.

3. W przypadku wypłaty świadczenia pieniężnego, adnotacja, o której mowa w ust. 1, zawiera:

- 1) datę wypłaty świadczenia pieniężnego i numer rachunku bankowego, na który zostały przekazane środki z tytułu rekompensaty;
- 2) kwotę odpowiadającą wartości zrealizowanego prawa do rekompensaty oraz udział procentowy tej kwoty w wartości nieruchomości pozostawionych poza obecnymi granicami państwa polskiego.

4. W przypadkach, o których mowa w art. 64 Kodeksu cywilnego, adnotacji dokonuje sąd.

Art. 18. 1. Wojewodowie prowadzą wojewódzkie rejestry zawierające dane dotyczące:

- 1) decyzji albo zaświadczeń, wydanych na podstawie niniejszej ustawy lub odrębnych przepisów, potwierdzających prawo do rekompensaty;
- 2) osób, którym te prawa przysługują;
- 3) stanu i formy realizacji tych praw.

2. Wojewodowie przekazują raz na kwartał, w terminie do końca miesiąca następującego po zakończeniu kwartału, dane zawarte w rejestrach

wojewódzkich ministrowi właściwemu do spraw Skarbu Państwa, który prowadzi rejestr centralny.

3. Minister właściwy do spraw Skarbu Państwa sporządza listę, o której mowa w art. 16 ust. 3, po otrzymaniu od wojewodów danych wymienionych w ust. 2. Minister zawiadamia osoby uprawnione o terminach wypłaty świadczenia pieniężnego.

4. Rejestry, o których mowa w ust. 1 i 2, są prowadzone w systemie informatycznym.

5. Organy, jednostki organizacyjne i agencje, którym na podstawie odrębnych przepisów zostało powierzony wykonywanie uprawnień właścicielskich Skarbu Państwa, zbywając nieruchomości Skarbu Państwa, są obowiązane do przekazywania wojewodom, w terminie 14 dni od dnia realizacji prawa do rekompensaty, wypisów z aktów notarialnych, a w przypadkach wymienionych w art. 13 ust. 1 pkt 1 lit. c kopii decyzji, z których wynika zrealizowanie w całości lub w części prawa do rekompensaty, potwierdzonego zaświadczeniami albo decyzjami. Wypisy lub kopie decyzji przekazuje się wojewodom właściwym według miejsca położenia nieruchomości oraz wojewodom prowadzącym rejestry, o których mowa w ust. 1.

6. Bank jest obowiązany do przekazywania właściwemu wojewodzie potwierdzenia wypłaty środków pieniężnych w terminie 14 dni od dnia realizacji świadczenia pieniężnego.

7. Minister właściwy do spraw Skarbu Państwa określi, w drodze rozporządzenia, wzory rejestrów, o których mowa w ust. 1 i 2, uwzględniając potrzebę sprawnego przepływu danych i kontroli realizacji praw do rekompensaty.

8. We wzorach, o których mowa w ust. 7, należy określić w szczególności następujące dane osobowe osób, którym potwierdzono prawo do rekompensaty:

- 1) imię i nazwisko;
- 2) imię ojca;

- 3) numer Pesel albo, gdy numer ten nie został nadany, numer paszportu, dowodu osobistego lub innego dokumentu potwierdzającego tożsamość;
- 4) adres zamieszkania.

Art. 19. Do postępowań zakończonych wydaniem zaświadczeń i decyzji potwierdzających prawa do rekompensaty stosuje się przepisy działu II rozdziału 12 i 13 Kodeksu postępowania administracyjnego, z wyłączeniem art. 146 § 1.

Art. 20. W ustawie z dnia 28 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn (Dz. U. z 2004 r. Nr 142, poz. 1514 i Nr 146, poz. 1546) w art. 6:

1) w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) przy nabyciu w drodze dziedziczenia – z chwilą przyjęcia spadku, z zastrzeżeniem ust. 1 a;”;

2) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Przy nabyciu prawa do rekompensaty obowiązek podatkowy powstaje z chwilą realizacji prawa do rekompensaty przez spadkobiercę.”.

Art. 21. W ustawie z dnia 6 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2000 r. Nr 14, poz. 176, z późn. zm.³⁾) w art. 21 w ust. 1 po pkt 30 dodaje się pkt 30a w brzmieniu:

„30a) dochody uzyskane przez osoby uprawnione, na podstawie ustawy z dnia o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami państwa polskiego (Dz. U. Nr....., poz.....) z tytułu świadczenia pieniężnego wraz z waloryzacją”.

Art. 22. W ustawie z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji (Dz. U. z 2002 r. Nr 171, poz. 1397, z późn. zm.²⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 53 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Osobom, o których mowa w przepisach o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami państwa polskiego, zalicza się wartość pozostawionych nieruchomości, potwierdzoną decyzją albo zaświadczeniem, w wysokości równej 15% wartości tych nieruchomości, na poczet należności z tytułu:

- 1) części ceny sprzedaży przedsiębiorstwa, o którym mowa w ust. 2, odpowiadającej wartości praw do nieruchomości wchodzących w skład tego przedsiębiorstwa, o których mowa w przepisach o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami państwa polskiego;
- 2) ceny sprzedaży albo opłat z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości będących przedmiotem zbycia, jako niestanowiące przedsiębiorstwa mienie przejęte przez Skarb Państwa po rozwiązaniu lub wygaśnięciu umowy o oddanie przedsiębiorstwa do odpłatnego korzystania.”;

2) w art. 56:

a) w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) Fundusz Reprywatyzacji, na rachunku którego są gromadzone środki pochodzące ze sprzedaży 5% akcji należących do Skarbu Państwa w każdej ze spółek powstałych w wyniku komercjalizacji oraz odsetki od tych środków, a także pożyczki z budżetu państwa, z przeznaczeniem na cele związane z zaspokajaniem

roszczeń byłych właścicieli mienia przejętego przez Skarb Państwa oraz mienia nieruchomości pozostawionego poza obecnymi granicami państwa polskiego w związku z wojną rozpoczętą w 1939 r.”,

b) dodaje się ust. 6 w brzmieniu:

„6. W przypadku braku środków na rachunku Funduszu, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, z budżetu państwa mogą być udzielane pożyczki.”.

Art. 23. W ustawie z dnia 9 września 2000 r. o podatku od czynności cywilnoprawnych (Dz. U. Nr 86, poz. 959, z późn. zm.⁴⁾) w art. 9 w pkt 14 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się pkt 15 w brzmieniu:

„15) sprzedaż nieruchomości dokonaną w ramach realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami państwa polskiego – do wysokości kwoty odpowiadającej wartości zrealizowanego prawa do rekompensaty.”.

Art. 24. W ustawie z dnia 9 września 2000 r. o opłacie skarbowej (Dz. U. z 2004 r. Nr 253, poz. 2532 oraz z 2005 Nr 14, poz. 115) w art. 2 w ust. 1 w pkt 1 w lit. l średnik zastępuje się przecinkiem i dodaje się lit. m w brzmieniu:

„m) rekompensat w rozumieniu ustawy z dnia o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami państwa polskiego (Dz.U. Nr ..., poz...);”.

Art. 25. Ilekroć w odrębnych przepisach jest mowa o prawie do zaliczania wartości nieruchomości poza obecnymi granicami państwa polskiego w związku z wojną rozpoczętą w 1939 r., należy przez to rozumieć prawo do rekompensaty, o którym mowa w niniejszej ustawie.

Art. 26. Postępowania w sprawach potwierdzenia prawa do rekompensaty, wszczęte i niezakończone przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, prowadzi się na podstawie jej przepisów.

Art. 27. Traci moc ustawa z dnia 12 grudnia 2003 r. o zaliczaniu na poczet ceny sprzedaży albo opłat z tytułu prawa użytkowania wieczystego nieruchomości Skarbu Państwa wartości nieruchomości pozostawionych poza obecnymi granicami państwa polskiego (Dz. U. z 2004 r. Nr 6, poz. 39 i Nr 273, poz. 2722).

Art. 28. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się: ustawę z dnia 28 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn, ustawę z dnia 6 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawę z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji, ustawę z dnia 9 września 2000 r. o podatku od czynności cywilnoprawnych, ustawy z dnia 9 września 2000 r. o opłacie skarbowej.

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 240, poz. 2055, z 2003 r. Nr 60, poz. 535 i Nr 90, poz. 844 oraz z 2004 r. Nr 6, poz. 39, Nr 116, poz. 1207, Nr 123, poz. 1291 i Nr 273, poz. 2703 i 2722.

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2000 r. Nr 22, poz. 270, Nr 60, poz. 703, Nr 70, poz. 816, Nr 104, poz. 1104, Nr 117, poz. 1228 i Nr 122, poz. 1324, z 2001 r. Nr 4, poz. 27, Nr 8, poz. 64, Nr 52, poz. 539, Nr 73, poz. 764, Nr 74, poz. 784, Nr 88, poz. 961, Nr 89, poz. 968, Nr 102, poz. 1117, Nr 106, poz. 1150, Nr 110, poz. 1190, Nr 125, poz. 1363 i 1370 i Nr 134, poz. 1509, z 2002 r. Nr 19, poz. 199, Nr 25, poz. 253, Nr 74, poz. 676, Nr 78, poz. 715, Nr 89, poz. 804, Nr 135, poz. 1146, Nr 141, poz. 1182, Nr 169, poz. 1384, Nr 181, poz. 1515, Nr 200, poz. 1679 i Nr 240, poz. 2058, z 2003 r. Nr 7, poz. 79, Nr 45, poz. 391, Nr 65, poz. 595, Nr 84, poz. 774, Nr 90, poz. 844, Nr 96, poz. 874, Nr 122, poz. 1143, Nr 135, poz. 1268, Nr 137, poz. 1302, Nr 166, poz. 1608, Nr 202, poz. 1956, Nr 222, poz. 2201, Nr 223, poz. 2217 i Nr 228, poz. 2255, z 2004 r. Nr 29, poz. 257, Nr 54, poz. 535, Nr 93, poz. 894, Nr 99, poz. 1001, Nr 109, poz. 1163, Nr 116, poz. 1203, 1205 i 1207, Nr 120, poz. 1252, Nr 123, poz. 1291 i Nr 162 poz. 1691, Nr 210, poz. 2135, Nr 263, poz. 2619 i Nr 281, poz. 2781, oraz z 2005 r. Nr 30, poz. 262.

- ⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2000 r. Nr 103, poz. 1099, z 2001 r. Nr 100, poz. 1085, z 2002 r. Nr 121, poz. 1031 i Nr 199, poz. 1672, z 2003 r. Nr 80, poz. 721, Nr 96, poz. 874, Nr 137, poz. 1302, Nr 210, poz. 2037 oraz z 2004 r. Nr 6, poz. 42, Nr 42, poz. 386, Nr 54, poz. 535, Nr 116, poz. 1203 i Nr 123, poz. 1291

UZASADNIENIE

Źródłem tzw. uprawnień zabużańskich jest treść art. 3 ust. 6 każdego z układów zawartych we wrześniu 1944 r. pomiędzy Polskim Komitetem Wyzwolenia Narodowego a Rządami Białoruskiej, Ukraińskiej i Litewskiej Socjalistycznej Republiki Radzieckiej. Zgodnie z treścią wskazanych przepisów wartość pozostawionego po ewakuacji dobytku, w tym również pozostawionych nieruchomości, zwraca się ewakuowanym według oceny ubezpieczeniowej zgodnie z ustawami obowiązującymi w państwie polskim i odpowiednio w republice, będącej stroną zawartego układu.

Zawarte układy stanowiły formę zobowiązania się państwa polskiego do udzielenia pomocy przesiedleńczej określonym w tych umowach osobom, wskazując jednocześnie, że szczegółowe zasady i tryb udzielenia tej pomocy będą określone w ustawach obowiązujących w Polsce.

Pierwszym aktem prawnym, który nawiązywał do omawianej problematyki, był dekret Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego z dnia 6 września 1944 r. o przeprowadzeniu reformy rolnej (Dz. U. z 1945 r. Nr 3, poz. 13, z późn. zm.), który w art. 16 wskazywał, że obywatele – rolnicy, którzy niezależnie od swej woli znajdują się poza granicami kraju, oraz żołnierze Wojska Polskiego, których rodziny znajdują się poza granicami kraju, będą uwzględniani przy rozdziale ziemi po powrocie do kraju względnie demobilizacji.

W późniejszych aktach prawnych wielokrotnie regulowano zasady realizacji tej pomocy na rzecz osób ewakuowanych. W szczególności były to:

- 1) art. 23 ust. 1 dekretu z dnia 6 września 1946 r. o ustroju rolnym i osadnictwie na obszarze Ziem Odzyskanych i byłego Wolnego Miasta Gdańska (Dz. U. Nr 49, poz. 279, z późn. zm.), w którym przewidziano, że osobom, które w związku z wojną rozpoczętą we wrześniu 1939 r. utraciły gospodarstwa rolne na terenach Rzeczypospolitej Polskiej w jej granicach przedwojennych, a które nie weszły w skład obecnego obszaru państwa, o ile osoby te zamieszkiwały na tych terenach przed dniem 1 września 1939 r., jak również osobom, które na mocy umów międzynarodowych, zawartych przez państwo polskie, mają otrzymać ekwiwalent w zamian za mienie pozostawione za granicą – zachowuje się na pokrycie ceny

- nabycia gospodarstwa (działki) wartość utraconego (pozostawionego) gospodarstwa; ponadto art. 18 tego dekretu dawał repatriantom pierwszeństwo (w poz. 4) do otrzymania gospodarstwa (działki),
- 2) art. 7 i 9 dekretu z dnia 6 grudnia 1946 r. o przekazywaniu przez Państwo mienia nierolniczego na obszarze Ziem Odzyskanych i byłego Wolnego Miasta Gdańska (Dz. U. Nr 71, poz. 389), które przyznawały repatriantom pierwszeństwo w nabyciu mienia oraz wskazywały, że zabużanom stale zamieszkującym na obszarze Ziem Odzyskanych zalicza się wartość pozostawionego mienia nieruchomego na pokrycie ceny sprzedaży lub czynszu dzierżawnego za przekazane nieruchomości,
 - 3) art. 5 oraz art. 14 dekretu z dnia 10 grudnia 1952 r. o odstępowaniu przez Państwo nieruchomego mienia nierolniczego na cele mieszkaniowe oraz na cele budownictwa indywidualnych domów jednorodzinnych (Dz. U. Nr 49, poz. 326), które przyznawały repatriantom pierwszeństwo w nabyciu nieruchomości (w poz. 7) oraz wskazywały, że zabużanom na poczet opłat za nabycie nieruchomości zalicza się wartość pozostawionego mienia nieruchomego,
 - 4) rozdział 3 dekretu z dnia 18 kwietnia 1955 r. o uwłaszczeniu i uregulowaniu innych spraw, związanych z reformą rolną i osadnictwem rolnym (Dz. U. z 1959 r. Nr 14, poz. 78, z późn. zm. – art. 12-14), zgodnie z którym repatriantów zwalnia się od obowiązku uiszczenia ceny nabycia nadanych im nieruchomości państwowych, jeżeli nieruchomości zostały im nadane przed wejściem w życie dekretu lub jeżeli wnioski o nadanie nieruchomości złożą do dnia 31 grudnia 1957 r.,
 - 5) art. 8 ustawy z dnia 28 maja 1957 r. o sprzedaży przez Państwo domów mieszkalnych i działek budowlanych (Dz. U. Nr 31, poz. 132), w którym wskazano, że zabużanom na pokrycie ceny nabycia nieruchomości zalicza się wartość pozostawionego mienia nieruchomego,
 - 6) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 31 lipca 1957 r. w sprawie sposobu zaliczania na pokrycie ceny nabywanych od Państwa nieruchomości wartości pozostawionego za granicą mienia nieruchomego oraz sposobu ustalania wartości tego mienia (Dz. U. Nr 44, poz. 205 oraz z 1967 r. Nr 9, poz. 40), odsyłające do zasad określonych rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 31 lipca 1957 r. w sprawie zasad ustalania ceny domów mieszkalnych i gruntów budowlanych sprzedawanych przez Państwo, sposobu spłaty należności, sposobu zaliczania na

pokrycie ceny nakładów poczynionych przez nabywcę oraz kategorii osób korzystających z pierwszeństwa przy nabywaniu domów i gruntów (Dz. U. Nr 44, poz. 204), w którym przyznano repatriantom pierwszeństwo nabycia domów mieszkalnych, a także rozszerzono przedmiotowo zakres realizacji uprawnień.

Zgodnie z art. 14 ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o sprzedaży państwowych nieruchomości rolnych oraz uporządkowaniu niektórych spraw związanych z przeprowadzeniem reformy rolnej i osadnictwa rolnego (tekst pierwotny Dz. U. Nr 17, poz. 71)¹⁾, uprawnienia repatriantów do otrzymania państwowych nieruchomości rolnych, przysługujących im stosownie do umów międzynarodowych w zamian za mienie pozostawione poza granicami państwa, zostały uznane za wygasłe, jeżeli do dnia 5 kwietnia 1958 r. (tj. dnia wejścia w życie ustawy) nie zostali wprowadzeni w posiadanie takich nieruchomości. Zatem ustawa ta zamknęła możliwość uzyskiwania nieruchomości rolnych tytułem ekwiwalentu za mienie pozostawione za granicą.

Ponownie możliwość zaspokajania roszczeń zabużan z majątku państwowego wprowadził przepis art. 17b (obecnie art. 17) ustawy z dnia 14 lipca 1961 r. o gospodarce terenami w miastach i osiedlach (Dz. U. z 1969 r. Nr 22, poz. 159, z późn. zm.), dodany z dniem 25 kwietnia 1969 r., zgodnie z którym zabużanom zalicza się wartość pozostawionego za granicą mienia nieruchomego na pokrycie opłat za jedną działkę budowlaną oddaną w użytkowanie wieczyste i ceny sprzedaży położonego na niej domu jednorodzinnego (lokalu w małym domu mieszkalnym), jeżeli działka jest zabudowana takim domem (lokałem). Uprawnienie powyższe przysługiwało także tym zabużanom, którzy otrzymali już tytułem ekwiwalentu grunty rolne bez zabudowań.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 maja 1970 r. w sprawie zaliczenia wartości mienia nieruchomego pozostawionego za granicą na pokrycie opłat z tytułu użytkowania wieczystego terenu i ceny sprzedaży położonych na nim budynków (Dz. U. Nr 13, poz. 118, z późn. zm.), wydane na podstawie ustawy z dnia 14 lipca 1961 r., wykroczyło poza ramy przyjęte w ustawie i dowolnie wyznaczyło krąg osób uprawnionych, stwarzając tym samym możliwość uzyskania wartości majątkowych w drodze uznania administracyjnego, opartego na nieprecyzyjnych wymaganiach i dokumentach. Wprowadzony w tym rozporządzeniu, w wyniku zmiany dokonanej dnia

15 sierpnia 1974 r. (Dz. U. Nr 30, poz. 175), termin, w którym następowało zaliczenie wartości pozostawionego mienia nieruchomości również na poczet ceny nabytego od państwa lokalu w domu wielomieszkaniowym, ustalony pierwotnie na koniec 1976 r., był, w wyniku dokonywania kolejnych zmian rozporządzenia, przedłużany do końca 1978 r., następnie do końca 1980 r. i wreszcie – do końca 1985 r.

Przepis art. 88 (później oznaczony jako 81) ustawy z dnia 29 kwietnia 1985 r. o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości (Dz. U. z 1991 r. Nr 30, poz. 171, z późn. zm.), był kolejnym, który umożliwiał zaliczanie wartości mienia nieruchomości pozostawionego za granicą na pokrycie opłat za użytkowanie wieczyste lub ceny sprzedaży działki budowlanej oraz ceny sprzedaży położonych na niej domów, budynków lub lokali, a także ceny sprzedaży nieruchomości rolnych stanowiących własność Skarbu Państwa osobom, które w związku z wojną rozpoczętą w 1939 r. pozostawiły majątek nieruchomy na terenach niewchodzących w skład obecnego obszaru państwa, a które na mocy umów międzynarodowych zawartych przez państwo mają otrzymać ekwiwalent za mienie pozostawione za granicą.

Pierwotny tekst ustawy przewidywał, że osoby uprawnione mogły korzystać z prawa zaliczenia do dnia 31 grudnia 1988 r. oraz że po upływie tego okresu uprawnienie wygasa. W trakcie kolejnych nowelizacji ustawy z dnia 29 kwietnia 1985 r. wprowadzono zmiany, zgodnie z którymi zaliczenie wartości mienia nastąpić mogło na wniosek złożony nie później niż do dnia 31 grudnia 1990 r., a następnie – nie później niż do dnia 31 grudnia 1992 r., oraz że po upływie tych terminów uprawnienie wygasa.

Ostatecznie, ustawą z dnia 10 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości (Dz. U. Nr 68, poz. 435) uchylono przepis zakreślający termin składania wniosków o zaliczenie oraz przepis o wygaśnięciu uprawnień w razie niezłożenia wniosku.

Wydane na podstawie tej ustawy rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 16 września 1985 r. w sprawie zaliczania wartości mienia nieruchomości pozostawionego za granicą na poczet opłat za użytkowanie wieczyste lub na pokrycie ceny sprzedaży działki budowlanej i położonych na niej budynków (Dz. U. z 1989 r. Nr 14, poz. 79, z późn. zm.) powtórzyło przepisy rozporządzenia z 1970 r., w tym zasadę, że zaliczenie

¹⁾ Obecnie ustawa z dnia 12 marca 1958 r. nosi tytuł „o uporządkowaniu niektórych spraw związanych z przeprowadzeniem reformy rolnej i osadnictwa rolnego”.

wartości mienia mogło nastąpić na rzecz osób posiadających dokumenty świadczące pośrednio o pozostawieniu mienia za granicą.

Uprawnienia zabużańskie były realizowane również na podstawie przepisów ustawy z dnia 10 czerwca 1994 r. o zagospodarowaniu nieruchomości Skarbu Państwa przejętych od wojsk Federacji Rosyjskiej (Dz. U. Nr 79, poz. 363, z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 22 czerwca 1995 r. o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2002 r. Nr 42, poz. 368, z późn. zm.).

Kolejnym przepisem regulującym kwestie uprawnień zabużańskich był art. 212 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2004 r. Nr 261, poz. 2603 i Nr 281, poz. 2782), stanowiący kontynuację odpowiednich postanowień ustawy z 1985 r. Przewidywał on zaliczanie wartości mienia nieruchomego pozostawionego za granicą na pokrycie opłat za użytkowanie wieczyste lub ceny sprzedaży działki budowlanej oraz ceny sprzedaży położonych na niej budynków lub lokali stanowiących własność Skarbu Państwa osobom, które w związku z wojną rozpoczętą w 1939 r. pozostawiły nieruchomości na terenach niewchodzących w skład obecnego obszaru państwa, a które na mocy umów międzynarodowych zawartych przez państwo miały otrzymać ekwiwalent za mienie pozostawione za granicą.

Dodatkowo, przepis art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego przysługującego osobom fizycznym w prawo własności (Dz. U. Nr 120, poz. 1299, z późn. zm.) stanowił, że przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności następowało nieodpłatnie na rzecz użytkowników wieczystych oraz ich następców prawnych, którzy na mocy umów międzynarodowych zawartych przez państwo polskie mieli otrzymać ekwiwalent za mienie pozostawione za granicą oraz którym nieruchomość została oddana w użytkowanie wieczyste w związku z utratą mienia wskutek wojny 1939-1945 i którzy pozostawili majątek na terytorium nieznajdującym się na obecnym obszarze państwa polskiego.

W dniu 12 grudnia 2003 r. została uchwalona ustawa o zaliczaniu na poczet ceny sprzedaży albo opłat z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości Skarbu Państwa wartości nieruchomości pozostawionych poza obecnymi granicami państwa polskiego (Dz. U. z 2004 r. Nr 6, poz. 39 i Nr 273, poz. 2722). Ustawa ta umożliwia osobom uprawnionym zaliczenie wartości pozostawionego mienia na poczet ceny nieruchomości nabywanej od Skarbu Państwa. Zaliczenie następuje w wysokości 15%

wartości nieruchomości pozostawionych, jednak nie więcej niż 50 000 zł, przy czym ograniczenie to przestanie obowiązywać z dniem 30 kwietnia 2005 r. w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 15 grudnia 2004 r. (Dz. U. Nr 273, poz. 2722). Przepisy tej ustawy są obecnie jedynym źródłem uprawnień zabużan z tytułu pozostawionych nieruchomości.

W dniu 22 czerwca 2004 r. Wielka Izba Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu ogłosiła wyrok w sprawie skargi Broniowski przeciwko Polsce. Skarga Pana Broniowskiego dotyczyła braku możliwości zaspokojenia prawa do rekompensaty za mienie pozostawione na terenach, które po II wojnie światowej nie weszły w skład obecnego obszaru Polski.

W wyroku Europejski Trybunał Praw Człowieka orzekł jednogłośnie, że nastąpiło naruszenie art. 1 Protokołu nr 1 do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, gwarantującego prawo do poszanowania własności. Trybunał wskazał, że naruszenie polegało na ustawowym wywłaszczeniu skarżącego z prawa do rekompensaty za pozostawione mienie, bez jakiegokolwiek odszkodowania.

Trybunał w wydanym wyroku odniósł się zatem do regulacji, o których mowa w art. 2 ust. 4 obecnie obowiązującej ustawy. Zgodnie z tym przepisem uprawnienie z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami państwa polskiego nie przysługuje osobom, które na podstawie przepisów obowiązujących przed dniem wejścia w życie tej ustawy, tzn. przed dniem 30 stycznia 2004 r., nabyły na własność lub w użytkowanie wieczyste nieruchomości Skarbu Państwa w ramach realizacji uprawnień zabużańskich.

Stwierdzając naruszenie prawa skarżącego do poszanowania jego własności, Trybunał uznał, że wywodzi się ono z systemowego problemu związanego z nieprawidłowym funkcjonowaniem polskiego ustawodawstwa i praktyki, spowodowanego zaniechaniem ustanowienia skutecznego mechanizmu realizacji uprawnień zabużan.

Należy jednocześnie podkreślić, że Trybunał zgodził się, że głęboka reforma polityczna i ekonomiczna Polski w poprzednich latach, a także stan finansów publicznych mogą uzasadniać ograniczenia wymiaru odszkodowań za mienie zabużańskie. Stwierdził jednakże, że skala tych ograniczeń, stosowanych przez wiele lat wobec skarżącego oraz tysięcy innych zabużan, nie była uzasadniona w rozumieniu art. 1 Protokołu nr 1 do Konwencji.

Na obecnym etapie postępowania Trybunał nie przyznał skarżącemu żądanego przez niego odszkodowania. Polska została zobowiązana do zapewnienia, poprzez stosowne środki prawne oraz praktyki administracyjne, realizacji uprawnień z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami państwa, w stosunku do skarżącego i pozostałych uprawnionych, lub do zapewnienia im w zamian równorzędnego zadośćuczynienia.

W celu wykonania postanowień Europejskiego Trybunału Praw Człowieka Polska jest zatem zobowiązana podjąć zarówno środki o charakterze indywidualnym wobec Pana Broniowskiego, jak również środki o charakterze generalnym, które pozwolą na zapewnienie mechanizmu skutecznego realizowania uprawnień zabużan. Należy przy tym wskazać, że Trybunał nie ocenił skuteczności obecnie obowiązującej ustawy z dnia 12 grudnia 2003 r. Jak wyżej wskazano nie ulega jednak wątpliwości, że Trybunał krytycznie odniósł się do zapisu art. 2 ust. 4 tej ustawy.

W celu zrealizowania postanowień Trybunału dotyczących niezbędnych do podjęcia środków generalnych, dokonano zatem analizy przepisów obecnie obowiązującej ustawy z dnia 12 grudnia 2003 r. o zaliczaniu na poczet ceny sprzedaży albo opłat z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości Skarbu Państwa wartości nieruchomości pozostawionych poza obecnymi granicami państwa polskiego, która reguluje tryb potwierdzania i zasady realizacji uprawnień zabużan. Ustawę przeanalizowano pod względem problemów, które wymagałyby rozwiązania i na które wskazał Trybunał w wyroku z dnia 22 czerwca 2004 r. Analiza wykazała, że zrealizowanie postanowień Trybunału wymagałoby dokonania bardzo obszernej nowelizacji obecnie obowiązującej ustawy. W związku z tym, mając na względzie zasadę, o której mowa w § 84 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej” (Dz. U. Nr 100, poz. 908), konieczne okazało się opracowanie nowej ustawy w przedmiotowym zakresie. Przygotowany został projekt ustawy o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami państwa polskiego.

W dniu 15 grudnia 2004 r. Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej niektórych przepisów obecnie obowiązującej ustawy z dnia 12 grudnia 2003 r. W szczególności Trybunał uznał za niezgodne z Konstytucją RP przepisy wprowadzające wymóg zamieszkiwania przez osoby uprawnione na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej od dnia wejścia w życie ustawy z

dnia 12 grudnia 2003 r., przepisy wprowadzające jednolite ograniczenie kwotowe przyznanej zażużanom kompensacji, w wysokořci 50 000 zł, przepisy pozbawiające prawa do zaliczenia osoby, które na podstawie odrębnych przepisów częściowo zrealizowały swoje uprawnienia, a także przepisy dopuszczające, w celu potwierdzenia prawa do zaliczenia, w razie braku dokumentów pozwalających na ustalenie opisu i wartości mienia pozostawionego poza granicami państwa polskiego, zeznania świadków pełnoletnich w momencie zawarcia układów.

W odniesieniu do ograniczeń procentowych Trybunał Konstytucyjny przypomniał o konieczności respektowania przez ustawodawcę wymogów konstytucyjnych, takich jak bezpieczeństwo państwa czy też prawa innych osób, których ochronie służy to ograniczenie. Trybunał Konstytucyjny, nawiązując do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, nie wykluczył co do zasady możliwości (a nawet zasadności) ograniczenia prawa zaliczenia jako prawa o charakterze publicznym. Ograniczenia te – zdaniem Trybunału – mogą być motywowane możliwościami realnego wywiązania się państwa, i to w nieodległym czasie, z zobowiązań wobec uprawnionych do kompensacji za mienie zażużańskie.

Trybunał Konstytucyjny wskazał jednocześnie, że w okresie bezpośrednio powojennym nie były w żaden sposób kompensowane właścicielom – obywatelom polskim straty wynikłe w ich mieniu, także nieruchomym, spowodowane konfiskatami wojennymi. Nie uzyskiwali kompensaty równej wartości utraconych majątków właściciele nieruchomości objętych zasięgiem reformy rolnej (uprawnieni formalnie jedynie do uzyskania gospodarstwa o areale do pięciu hektarów w innym powiecie). Nie był też bardzo często wypłacany ekwiwalent krajowym właścicielom mienia znacjonalizowanego na podstawie dekretu z dnia 3 stycznia 1946 r. o nacjonalizacji podstawowych gałęzi gospodarki narodowej (Dz. U. Nr 3, poz. 17, z późn. zm.). Nie uzyskali kompensacji również właściciele tzw. gruntów warszawskich. Tym samym trudno byłoby przyjąć, że zażużanie stanowią obecnie jedyną grupę, której państwo nie zrekompensowało strat mających związek z wojną rozpoczętą w 1939 r. Oznacza to zatem konieczność uwzględnienia obowiązków państwa dotyczących zaspokojenia roszczeń zgłaszanych z tytułu nacjonalizacji nieruchomości w latach 1944-1962.

ROZWIĄZANIA PRZYJĘTE W PROJEKCIE

Rozwiązania zawarte w projekcie ustawy o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami państwa polskiego uwzględniają zarówno wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 22 czerwca 2004 r., jak i wyrok polskiego Trybunału Konstytucyjnego z dnia 15 grudnia 2004 r.

1. Osoby uprawnione

Krąg osób uprawnionych kształtują przepisy art. 1-3 projektu ustawy.

W art. 1 przywołano umowy, na podstawie których następowała ewakuacja obywateli polskich i w których państwo polskie zobowiązało się do przyznania osobom ewakuowanym ekwiwalentu za pozostawione mienie nieruchome.

Szczegółowe wymogi kształtujące krąg osób uprawnionych z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami państwa polskiego zostały określone w art. 2 i 3 projektu ustawy. Proponowane przepisy w głównej mierze kontynuują rozwiązania obecnie obowiązujące, ponieważ warunki, jakie muszą spełniać osoby uprawnione, zostały ukształtowane z zachowaniem postanowień uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 10 kwietnia 1991 r. (III CZP 84/90), zgodnie z którą „prawo do zaliczenia wartości mienia pozostawionego na terenach nie wchodzących w skład obecnego obszaru Państwa Polskiego przysługuje obywatelom polskim, zamieszkałym w dniu 1 września 1939 r. na tych terenach, którzy po tym dniu opuścili je w związku z wojną rozpoczętą w 1939 r. i zamieszkują w Polsce.”.

Proponowane regulacje uwzględniają również wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 15 grudnia 2004 r., zgodnie z którym warunek, że tzw. umowy republikańskie jednoznacznie wiązały przyrzeczoną kompensację z wymogiem posiadania obywatelstwa polskiego oraz faktem przemieszczenia celem zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, uprawniał ustawodawcę do nawiązania do wymogów objętych zobowiązaniami wskazanymi w umowach republikańskich. Ponadto wprowadzono regulacje, które pozwolą rozwiązać problemy powstające dotychczas na tle art. 2 ustawy z dnia 12 grudnia 2003 r.

Znaczące zmiany w stosunku do obecnie obowiązującej ustawy zaproponowano w zakresie wymogów, które muszą spełniać spadkobiercy właściciela pozostawionych

nieruchomości. Dotychczasowa praktyka pokazuje, że obecnie obowiązujące przepisy art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 12 grudnia 2003 r. są odbierane jako nadmiernie restrykcyjne wobec spadkobierców, spośród których jeden nie spełnia warunków określonych w ustawie. Zaproponowano zatem odpowiednie zmiany w tym zakresie w art. 3 projektu.

Mając na względzie wyroki obu Trybunałów, odnoszące się do omówionych już powyżej ograniczeń, o których mowa w art. 2 ust. 4 obecnie obowiązującej ustawy, w projekcie zaproponowano regulacje umożliwiające realizację uprawnień osobom, które częściowo zrealizowały prawo do rekompensaty, w kwocie nieprzekraczającej wartości określonej przepisami ustawy.

2. Tryb potwierdzania uprawnień

W stosunku do obecnie obowiązującej ustawy z dnia 12 grudnia 2003 r. wprowadzono kilka istotnych zmian w zakresie przepisów regulujących tryb potwierdzania prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami państwa polskiego.

Jedną ze wskazanych zmian dotyczy określenia właściwości miejscowej wojewodów w sprawach postępowań administracyjnych prowadzonych na wniosek osób ubiegających się o potwierdzenie prawa do rekompensaty. Kwestię tę rozstrzyga projektowany przepis art. 5 ust. 3, który został ukształtowany w sposób zapewniający rozwiązanie wszystkich problemów z ustaleniem właściwości, powstających na tle obecnie obowiązujących w tym zakresie przepisów, a także w sposób mniej uciążliwy dla zabużan i ich spadkobierców niż obecnie obowiązujące przepisy. Chodzi tu m.in. o sytuację, gdy poszczególni współwłaściciele lub spadkobiercy ubiegający się o potwierdzenie prawa do rekompensaty zamieszkują na terenach różnych województw lub o sytuację, w której o potwierdzenie ubiega się spadkobierca właściciela, który nie repatriował się do Polski. Zaproponowane brzmienie przepisu art. 5 ust. 3 jednoznacznie rozstrzyga wątpliwości co do właściwości wojewody w omówionych przypadkach.

Przepisy art. 6-9 projektu zawierają regulacje dotyczące trybu prowadzenia postępowania w sprawie potwierdzenia prawa do rekompensaty.

W art. 6 projektu ustawy zawarto przepisy dyscyplinujące potwierdzanie faktu pozostawienia nieruchomości pozostawionych za granicą oraz rodzaju i wielkości tych nieruchomości. Zdaniem organów wydających decyzje w sprawach potwierdzania prawa do rekompensaty, obecnie obowiązujące w tym zakresie przepisy nie były wystarczająco spójne. Doprecyzowano zatem zakres dokumentacji przedkładanej wraz z wnioskiem o potwierdzenie uprawnień, a w szczególności określono dowody, które będą mogły świadczyć o posiadaniu nieruchomości oraz o rodzaju i powierzchni tych nieruchomości. Załączane dokumenty mają jednoznacznie potwierdzać pozostawienie nieruchomości w związku z wojną rozpoczętą we wrześniu 1939 r., w wyniku ewakuacji. Zaproponowano m.in. dołączanie do wniosku dokumentów urzędowych, pozyskanych między innymi z archiwów państwowych obecnej Ukrainy, Republiki Białorusi i Republiki Litewskiej, przy pomocy polskich placówek konsularnych działających na obecnych obszarach tych państw. O udostępnienie tych dokumentów będą mogły również występować organy prowadzące postępowanie w sprawie potwierdzenia prawa do rekompensaty. Zaproponowane regulacje są szczególnie ważne wobec rozszerzenia kręgu osób uprawnionych o osoby, które zrealizowały, na podstawie poprzednio obowiązujących przepisów, uprawnienia w kwocie nieprzekraczającej wartości określonej przepisami ustawy. Zaproponowane zapisy wypełniają również dyspozycję Trybunału Konstytucyjnego, aby rzetelnie oceniać stan realizacji uprawnień. Projektowane zapisy mają na celu zapobieżenie nadużyciom, które zdarzały się w tym zakresie.

Nowym rozwiązaniem jest wprowadzenie zasady dwuetapowego prowadzenia postępowania w sprawie potwierdzenia prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami państwa – art. 7 projektu. Rozwiązanie takie jest zdecydowanie korzystniejsze dla potencjalnych uprawnionych ze względu na fakt, że w pierwszym etapie postępowania nie będą zobowiązani do załączania do składanego wniosku operatu szacunkowego, z czym wiąże się ponoszenie kosztów. Operat szacunkowy (lub operaty szacunkowe w przypadku osób, które częściowo zrealizowały swoje uprawnienia) będzie wymagany dopiero w przypadku wydania postanowienia o spełnieniu przez wnioskodawcę wymogów określonych dla osoby uprawnionej z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami państwa polskiego.

Przepisy art. 10-12 projektu określają zasady obowiązujące przy sporządzaniu ww. operatów szacunkowych. W stosunku do obecnie obowiązującej ustawy z dnia 12 grudnia 2003 r. znacznie rozszerzono zakres treści przepisu regulującego te kwestie. W celu zapewnienia kompleksowości regulacji dotyczących wyceny majątku pozostawionego, w art. 10 zawarto unormowania, które dotychczas znajdowały się w rozporządzeniu regulującym zasady wyceny nieruchomości i sporządzania operatu szacunkowego. Ponadto, wobec rozszerzenia kręgu osób uprawnionych na osoby, które zrealizowały prawo do rekompensaty w kwocie nieprzekraczającej określonej w ustawie, zaistniała konieczność uregulowania – obok zasad wyceny mienia pozostawionego poza obecnymi granicami państwa polskiego – również zasad obowiązujących przy określaniu wartości nieruchomości nabytych w ramach realizacji uprawnień na podstawie odrębnych przepisów. Należy w tym miejscu zwrócić uwagę na fakt, że realizacja uprawnień mogła nastąpić na podstawie różnych przepisów i wiele lat przed złożeniem wniosku o potwierdzenie prawa do rekompensaty. Dla potwierdzenia uprawnień należy zatem określić aktualną wartość nabytych uprzednio praw do nieruchomości. Wartość ta pozwoli organowi prowadzącemu postępowanie określić, czy wartość nabytej nieruchomości odpowiada w pełni kwocie, do której osoby uprawnione mogą obecnie realizować uprawnienia, a w konsekwencji potwierdzić lub odmówić potwierdzenia prawa do rekompensaty.

W projektowanym przepisie jednoznacznie wskazano, że podstawę wyceny stanowią dowody załączone do wniosku o potwierdzenie uprawnień, o których mowa w przepisach ustawy. Zasada ta jest szczególnie ważna, gdyż w przypadku nieruchomości pozostawionych za granicą nie można stosować w pełni zasad ogólnych ze względu na brak możliwości ustalenia stanu nieruchomości na dzień pozostawienia mienia nieruchomego na podstawie obecnie dokonanej stosownej wizji na gruncie.

3. Przedmiotowy zakres uprawnień

Przepisy art. 13 projektu określają zasady realizacji uprawnień z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami państwa. Odnośnie formy realizacji tych uprawnień zachowano obecnie obowiązującą możliwość nabycia w ramach realizacji prawa do rekompensaty na własność lub w użytkowanie wieczyste

nieruchomości Skarbu Państwa. Zaproponowano jednak również formę realizacji uprawnienia poprzez skorzystanie z możliwości przekształcenia prawa użytkowania wieczystego nieruchomości Skarbu Państwa, które przysługuje osobie uprawnionej, w prawo własności tej nieruchomości. Możliwość taką przewidywały dotychczasowe przepisy odrębne, regulujące kwestie przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności. Jednak wobec tego, że projekt ustawy kompleksowo reguluje kwestie tzw. uprawnień zabużańskich, za uzasadnione uznano jednoznaczne wskazanie w projekcie tej ustawy możliwości skorzystania przez osobę uprawnioną z takiej formy zrealizowania uprawnień. Ponadto wprowadzono możliwość realizacji uprawnienia w formie świadczenia pieniężnego, wypłacanego uprawnionym ze środków Funduszu Reprywatyzacji, o którym mowa w przepisach o komercjalizacji i prywatyzacji. Z dniem wejścia w życie ustawy o rekompensatach za przejęte przez państwo nieruchomości oraz niektóre składniki mienia wypłata świadczeń pieniężnych będzie realizowana z Funduszu Rekompensacyjnego, który zostanie utworzony na podstawie tej ustawy z przekształcenia Funduszu Reprywatyzacji.

W przepisach art. 13 ukształtowano przedmiotowy zakres rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami państwa polskiego.

Zachowano obecnie obowiązującą zasadę głoszącą, że realizacja uprawnienia następuje w wysokości 15% wartości pozostawionych nieruchomości, z tym że zniesiono kwotę graniczną, której wprowadzenie zakwestionował Trybunał Konstytucyjny.

Przyjęte ograniczenie prawa do rekompensaty w wysokości 15% wartości pozostawionych nieruchomości wynikało z następujących przesłanek:

Uprawnienie zabużan miało zawsze charakter świadczenia „pomocowego” (pomocy przesiedleńczej), umożliwiającego obywatelom Rzeczypospolitej Polskiej ponowny start życiowy po ewakuacji z terenów niewchodzących w skład państwa polskiego oraz po pozostawieniu tam posiadanego mienia nieruchomego. Uprawnienie przewidziane było, zgodnie z postanowieniami umów republikańskich, wyłącznie dla tych obywateli Rzeczypospolitej Polskiej, którzy zdecydowali się na przesiedlenie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w jej powojennych granicach.

Przyrzeczona kompensacja była realizowana w formie zarachowania lub zaliczenia wartości nieruchomości pozostawionych poza obecnymi granicami państwa polskiego na pokrycie ceny nabycia lub czynszu za mienie przydzielone, odstąpione lub sprzedawane przez państwo albo na poczet opłat z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości lub pokrycia ceny sprzedaży działki budowlanej, domu, budynku lub lokalu. Zaliczenie było dokonywane co do zasady w granicach wielkości nadawanej ziemi rolnej (w ramach osadnictwa rolnego) lub w granicach wartości nabywanej nieruchomości oraz położonego na niej domu, budynku lub lokalu, niezależnie od wartości pozostawionego mienia nieruchomego.

Mając na względzie fakt, że obecnie Skarb Państwa dysponuje ograniczonymi zasobami nieruchomości, konieczne okazało się przeanalizowanie możliwej wysokości uprawnienia z punktu widzenia wartości nieruchomości Skarbu Państwa, które mogą być przeznaczone na realizację roszczeń zabużan. Pomoc, jaka została przyrzeczona zabużanom, powinna być bowiem realna i dostępna oraz możliwa do udźwignięcia przez państwo, które ma obowiązek realizować określone zadania publiczne służące ogółowi obywateli oraz zaspokoić roszczenia innych grup obywateli – właścicieli nieruchomości znacjonalizowanych w latach 1944-1962. Obowiązek kształtowania prawa w taki sposób, aby nie ograniczać wolności obywateli, jeżeli tego nie wymaga ważny interes społeczny lub indywidualny, chroniony Konstytucją oraz przyznanie obywatelom praw z jednoczesnym zagwarantowaniem realizacji tych praw, wynikają z zasady zaufania obywateli do państwa i stanowionego przez nie prawa.

Z przeprowadzonych szacunków (przedstawionych w pkt 7 uzasadnienia) wynika, że na zaspokojenie roszczeń zabużańskich możliwe jest przeznaczenie 474.100 ha gruntów Skarbu Państwa. Pozwala to na zaspokojenie roszczeń w wysokości 15% wartości pozostawionych nieruchomości, określonych na podstawie roszczeń potwierdzonych i zgłaszanych.

Rzeczpospolita Polska ma również obowiązki w zakresie zaspokojenia podnoszonych roszczeń obywateli z tytułu nacjonalizacji nieruchomości w latach 1944-1962. Zasada sprawiedliwości społecznej, wynikająca z art. 2 Konstytucji, zakłada równe traktowanie osób, mających tę samą cechę charakterystyczną, stanowi również o wyrównywaniu społecznych krzywd. Łączy pojęcie sprawiedliwości z pojęciem równości, jest zatem główną zasadą rządzącą

rozdziałem dóbr. W związku z powyższym konieczność wywiązania się państwa z powinności z tytułu ważnych dla społeczeństwa funkcji uzasadnia wprowadzenie ograniczenia zaproponowanego w projekcie ustawy. Bowiem dobro wspólne, jakim jest Rzeczpospolita Polska, jest szczególnym dobrem wszystkich obywateli, co odzwierciedla art. 1 Konstytucji.

Biorąc pod uwagę art. 1 Konstytucji, który stanowi, że Rzeczpospolita Polska jest dobrem wspólnym wszystkich obywateli, oraz art. 2, z którego wynika, że Rzeczpospolita Polska jest demokratycznym państwem prawnym, urzeczywistniającym zasady sprawiedliwości społecznej, ograniczenie powyższe uznano za dopuszczalne i uzasadnione w rozumieniu art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

4. Realizacja prawa do rekompensaty

W art. 14 projektu ustawy wskazano obowiązki organów zbywających nieruchomości Skarbu Państwa na rzecz osób realizujących prawo do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami państwa polskiego. Wprowadzono m.in. przepis prawny zabraniający podmiotom gospodarującym nieruchomościami Skarbu Państwa odmawiania zbycia tych nieruchomości z zaliczeniem wartości nieruchomości pozostawionych za granicą.

W związku z rozszerzeniem kręgu osób uprawnionych o osoby, które na podstawie odrębnych przepisów częściowo zrealizowały prawo do rekompensaty, wprowadzono przepisy wskazujące na konieczność uwzględniania przy ustalaniu kwoty zaliczanej według zasad określonych w ustawie, wartości prawa własności lub wartości prawa użytkowania wieczystego nieruchomości gruntowych Skarbu Państwa i własności budynków nabytych uprzednio w ramach realizacji uprawnienia. Osoba przystępująca do przetargu jest zatem zobowiązana przedłożyć organowi organizującemu przetarg dokumenty, które pozwolą mu wypełnić omawiany przepis. Dokumentami takimi będą akty notarialne lub inne dokumenty urzędowe, z których wynika, że nastąpiło nabycie nieruchomości w ramach realizacji uprawnień zabużańskich.

W omawianym przepisie wprowadzono ponadto m.in.:

- 1) obowiązek waloryzacji, na dzień zbycia nieruchomości, kwoty zaliczanej na poczet należności z tytułu nabycia nieruchomości,
- 2) zasady zwalniania osoby uprawnionej z obowiązku wpłaty wadium w przetargu, do wysokości nieprzekraczającej wysokości potwierdzonego prawa do rekompensaty, oraz
- 3) zasady obowiązujące przy zawieraniu umowy zbycia nieruchomości.

W art. 15 wyłączono stosowanie niektórych przepisów ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami, dotyczących określania, w umowie o oddanie nieruchomości gruntowej w użytkowanie wieczyste, sposobu i terminu jej zagospodarowania, przepisów dotyczących udzielania bonifikat od ustalonej ceny sprzedaży nieruchomości, a także przepisów o przysługującym gminie prawie pierwokupu nieruchomości.

Art. 16 określa zasady wypłaty świadczenia pieniężnego. Wypłata ta będzie następowała w formie przelewu na rachunek bankowy wskazany przez osobę uprawnioną, umieszczoną na liście przekazanej bankowi prowadzącemu obsługę rachunku Funduszu Reprywatyzacji przez ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa. Bank będzie również, podobnie jak w przypadku realizacji prawa do rekompensaty w formie zaliczenia nabywanej w przetargu nieruchomości, dokonywał waloryzacji, o której mowa w art. 14 ust. 3.

W art. 17 wprowadzono obowiązek zamieszczania na dokumencie potwierdzającym prawo do rekompensaty adnotacji o nabyciu nieruchomości, co zapobiegnie nadużyciom polegającym na kilkakrotnym posługiwaniu się dokumentem w celu nabycia nieruchomości Skarbu Państwa ponad kwotę określoną przepisami ustawy lub występowania o wypłatę rekompensaty pieniężnej.

5. Rejestry uprawnień zabużańskich

W art. 18 zaproponowano obowiązek prowadzenia przez wojewodów oraz przez Ministra Skarbu Państwa odpowiednio rejestrów wojewódzkich oraz rejestru centralnego. Propozycje te nawiązują do dotychczas obowiązujących przepisów w tym zakresie.

Informacje zawarte w rejestrach będą stanowiły podstawę sporządzania listy osób uprawnionych do otrzymania świadczenia pieniężnego.

Z informacji zawartych w przygotowanej „Analizie procedur sprzedaży zabużanom Nieruchomości Skarbu Państwa przez Agencję Nieruchomości Rolnych” wynika, że od dnia 30 stycznia do końca października 2004 r. Agencja Nieruchomości Rolnych zaoferowała do sprzedaży w trybie przetargowym grunty o powierzchni 60 tys. ha, organizując około 30 tys. przetargów nieograniczonych. W ww. okresie zabużanie przystąpili zaledwie do 60 przetargów, wygrywając w 54 przetargach. W 33 przypadkach doszło do zawarcia umowy.

Z kolei z informacji Najwyższej Izby Kontroli „o wynikach kontroli zaspokojenia przez Skarb Państwa roszczeń osób z tytułu pozostawienia mienia zabużańskiego” wynika, że na terenie województwa dolnośląskiego przeprowadzono 63 przetargi z majątku Skarbu Państwa, w których uczestniczyli zabużanie. Dodatkowo, inne jednostki zarządzające mieniem Skarbu Państwa przeprowadziły 1.848 postępowań przetargowych na zbycie mienia, lecz zaledwie w 36 postępowaniach przetargowych brali udział zabużanie.

6. Przepisy dostosowujące i porządkujące

W art. 19 zaproponowano, że do postępowań zakończonych wydaniem zaświadczeń i decyzji potwierdzających prawa do rekompensaty stosuje się przepisy działu II rozdziału 12 i 13 Kodeksu postępowania administracyjnego, z wyłączeniem art. 146 § 1 K.p.a. Przepisy te mają na celu ujednoczenie procedury postępowania z zaświadczeniami, wydawanymi zabużanom w latach poprzednich, nie mają one wpływu na treść i zakres uprawnień zabużan.

W celu wyjaśnienia wątpliwości związanych z tym, jak opodatkowane jest prawo do rekompensaty (czy podatkiem dochodowym, czy spadkowym), wprowadzono zmiany do ustawy z dnia 28 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn – art. 20 projektu ustawy.

W art. 21 wprowadzono zwolnienie od podatku dochodowego dochodów uzyskanych przez osoby uprawnione, na podstawie projektowanej ustawy, z tytułu świadczenia pieniężnego wraz z waloryzacją.

Dla uzgodnienia treści niniejszej ustawy z ustawą z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji zaproponowano zmianę w art. 53 ust. 3 i w art. 56 tej ustawy – art. 22 projektu ustawy.

W art. 23 projektu zaproponowano zmianę do przepisów regulujących zasady naliczania podatku od czynności cywilnoprawnych. Proponuje się, aby podatkowi temu nie podlegały czynności cywilnoprawne w sprawach podlegających ustawie, czyli czynności związane z realizacją uprawnień z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami państwa polskiego do wysokości kwoty odpowiadającej wartości zrealizowanego prawa do rekompensaty.

W art. 24 projektu zaproponowano zmianę do przepisów regulujących zasady naliczania opłaty skarbowej. Proponuje się zwolnienie z opłaty skarbowej podań i załączników do podań oraz zaświadczeń składanych w sprawie rekompensat.

Przepisy art. 25-27 projektu mają charakter dostosowujący.

Zaproponowano, aby ustawa weszła w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia – w celu umożliwienia Ministrowi Skarbu Państwa wydania rozporządzenia określającego wzór rejestrów dotyczących osób realizujących uprawnienia zabużańskie (art. 28).

7. Skutki finansowe wejścia w życie ustawy – określenie wysokości prawa do rekompensaty

Propozycje zamieszczone w projekcie ustawy są konsekwencją oceny możliwości wywiązania się państwa z zobowiązań wynikających z umów wymienionych w art. 1 projektu. Uwzględniając te możliwości, oszacowano skutki finansowe wejścia w życie ustawy, w tym dotyczące art. 23 projektu, oraz wynikające z prowadzenia postępowań związanych z realizacją uprawnień. Skutki finansowe dla budżetu państwa oszacowano, opierając się na danych uzyskanych od organów właściwych w sprawach potwierdzania uprawnień zabużańskich. Dane te zostały zebrane od wszystkich wojewodów według stanu na dzień 31 grudnia 2004 r. Zestawienie danych zawierają tabele stanowiące załączniki nr 1, 2, 3.

A. Określenie wysokości prawa do rekompensaty – skutki finansowe

Projekt ustawy przewiduje realizację prawa do rekompensaty w formie tzw. prawa zaliczenia. W związku z tym, w celu określenia wysokości rekompensaty, niezbędne okazało się oszacowanie roszczeń zabużańskich oraz wartości majątku Skarbu Państwa, przewidzianego do zaspokojenia roszczeń zabużan.

Do określenia wartości mienia Skarbu Państwa wykorzystano informacje zawarte w ewidencji gruntów i budynków prowadzonej na podstawie przepisów Prawa geodezyjnego i kartograficznego, w sprawozdaniu o stanie mienia Skarbu Państwa na dzień 31 grudnia 2003 r. oraz w raporcie o Agencji Nieruchomości Rolnych i Zasobie Własności Rolnej Skarbu Państwa, sporządzonych przez Ministra Skarbu Państwa. Określając wartość mienia Skarbu Państwa przeznaczoną do realizacji roszczeń zabużan, uwzględniono wyłącznie wartość majątku nieobciążonego.

Na podstawie danych z ww. źródeł ustalono, że szacunkowa wielkość nieobciążonego majątku Skarbu Państwa kształtuje się na poziomie 474.100 ha, z czego 400.000 ha pochodzi z Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa. Z Raportu o ANR uzyskano dane o przeciętnej cenie sprzedaży gruntów rolnych, która wyniosła 3 953 zł/ha (dane na IV kwartał 2003 r.). Zatem szacunkowa wartość majątku Skarbu Państwa nie powinna być mniejsza niż 1 874 118 288 zł. Jednak wobec niedokonania wyceny tego majątku nie było możliwe określenie najbardziej prawdopodobnej wartości tego majątku.

Wartość roszczeń z tytułu uprawnień zabużańskich została określona jako suma wartości roszczeń, potwierdzonych w wydanych zaświadczeniach i decyzjach, oraz wartości roszczeń wynikających z decyzji, które zostaną wydane w przyszłości. Zasadnicza trudność polegała na oszacowaniu wartości roszczeń, które zostaną potwierdzone w decyzjach wydawanych w przyszłości. Decyzje te są wydawane w wyniku sukcesywnego rozpatrywania wniosków złożonych przez osoby ubiegające się o potwierdzenie uprawnień. Część ze złożonych wniosków zostanie rozpatrzona odmownie, ale należy również uwzględnić fakt, że określony w ustawie z dnia 12 grudnia 2003 r. i potwierdzony w projekcie termin składania wniosków jeszcze nie upłynął. Do końca 2005 r. mogą zatem napływać nowe wnioski. Na podstawie informacji uzyskanych od wojewodów, została ustalona szacunkowa wartość roszczeń, która opiewa na kwotę 11 579 367 953 zł.

W wyniku przeprowadzonej analizy wartości nieruchomości Skarbu Państwa, które mogą być przeznaczone do zbycia w ramach realizacji uprawnień zabużańskich, a także wartości roszczeń zgłaszanych z tytułu uprawnień zabużańskich, oszacowano średnią wysokość uprawnienia. Przeprowadzone wyliczenia wskazują, że obecnie konieczne jest przyjęcie, że uprawnienia zabużańskie będą realizowane w wysokości 15% pozostawionych nieruchomości. Należy jednak podkreślić, że zgłaszane roszczenia, a także wartość nieruchomości Skarbu Państwa, zostały oszacowane przy bardzo uproszczonych założeniach.

Oceniając powyższe wyliczenia, należy również uwzględnić, że odpowiadają one ubytkom (niezrealizowanym wpływom) w przychodach sektora finansów publicznych, które będą miały wpływ na zdolność finansową państwa do realizacji zadań publicznych oraz do wywiązania się ze wszystkich zobowiązań. Podane kwoty, przy uwzględnieniu obecnej struktury przychodów i wydatków budżetu państwa, oraz w związku z brakiem źródeł zrekompensowania nieuzyskanych wpływów z tytułu sprzedaży nieruchomości z uwzględnieniem prawa do rekompensaty, świadczą o tym, że pełna realizacja roszczeń przewyższa możliwości Skarbu Państwa, w tym finansów publicznych.

Ograniczenie wartości rekompensat dla zabużan wydaje się zatem dopuszczalne w świetle postanowień art. 1 Konstytucji, który stanowi, że Rzeczpospolita Polska jest dobrem wspólnym wszystkich obywateli. Należy podkreślić, że Trybunał Konstytucyjny oceniający obecnie obowiązujące przepisy ustawy z dnia 12 grudnia 2003 r. uznał za dopuszczalną możliwość ustawowego ograniczenia publicznych praw majątkowych obywateli m. in. ze względu na interes publiczny, powinności państwa z tytułu innych ważnych dla społeczeństwa funkcji i barierę zdolności realizacyjnych państwa, będącego „dobrem wspólnym”.

Należy mieć również na względzie, że zabużanie nie stanowią obecnie jedynej grupy, której państwo nie zrekompensowało strat mających związek z wojną rozpoczętą w 1939 r. Oznacza to konieczność uwzględnienia w szacunkach dotyczących określenia wysokości prawa do rekompensaty dla zabużan obowiązków Skarbu Państwa dotyczących zaspokojenia roszczeń zgłaszanych z

tytułu nacjonalizacji nieruchomości w latach 1944-1962. Roszczenia te są oceniane przez Ministerstwo Skarbu Państwa na kwotę ok. 40 mld zł.

Podkreślenia wymaga, że Trybunał Konstytucyjny nie wykluczył możliwości „miarkowania” kompensacji stosownie do realnych możliwości majątkowych państwa, podyktowanych potrzebami jego bezpieczeństwa, interesem publicznym i ochroną innych wartości konstytucyjnych.

Skutki finansowe wynikające z realizacji uprawnień („zaliczona” uprawnieniami wartość nabywanych nieruchomości):

$$11\ 579\ 367\ 953\ \text{zł} \times 0,15 = 1\ 736\ 905\ 193\ \text{zł}.$$

W związku z zaproponowanym sposobem realizacji uprawnienia w formie wypłaty świadczenia pieniężnego przyjęto, że wypłaty te będą realizowane z Funduszu Reprywatyzacji, o którym mowa w przepisach o komercjalizacji i prywatyzacji. Fundusz ten jest gromadzony w celu zaspokojenia roszczeń byłych właścicieli nieruchomości znacjonalizowanych w latach 1944-1962. Przyjęty przez Radę Ministrów projekt ustawy o rekompensatach za przejęte przez państwo nieruchomości oraz inne składniki mienia przewiduje, że Fundusz ten zostanie przekształcony w Fundusz Rekompensacyjny, którego przychód będą stanowiły m.in. środki ze sprzedaży nieruchomości stanowiących własność Skarbu Państwa, pozostających we władaniu Agencji Nieruchomości Rolnych. A zatem, po wejściu w życie ustawy, środki wypłacone z Funduszu Reprywatyzacji na realizację potwierdzonych uprawnień zabużan zostaną zrekompensowane wpływami ze sprzedaży nieruchomości rolnych, które zostały przeznaczone na pokrycie roszczeń zabużan.

B. Skutki finansowe wynikające z art. 23 projektu ustawy

Art. 23 projektu ustawy zakłada zwolnienie z podatku od czynności cywilnoprawnych, czynności podejmowanych w sprawach realizacji uprawnień zabużańskich. W związku z tym, że podatek od czynności cywilnoprawnych stanowi dochód jednostek samorządu terytorialnego, przepis art. 23, spowoduje skutki finansowe dla budżetów tych jednostek. Propozycje zawarte w art. 23 przewidują zwolnienie z podatku od czynności cywilnoprawnych umów sprzedaży nieruchomości dokonywanych w ramach realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi garnicami

państwa polskiego do wysokości kwoty odpowiadającej wartości zrealizowanego prawa do rekompensaty. Należy mieć na uwadze, że sprzedaż nieruchomości jest jedną z trzech możliwych form realizacji prawa do rekompensaty. Nie można zatem wykluczyć sytuacji, w której wartość nabywanej nieruchomości nie będzie pokrywać w całości wartości potwierzonego prawa do rekompensaty, którego realizacja w pozostałym zakresie będzie mogła nastąpić, np. w formie zaliczenia na poczet opłat z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości gruntowych. Zatem maksymalne ubytki w budżetach gmin, wynikające z zastosowania zwolnienia, o którym mowa w tym przepisie, przedstawiają się następująco:

$$1\ 736\ 905\ 193\ \text{zł} \times 0,02 = 34\ 738\ 104\ \text{zł}$$

Należy zaznaczyć, że wielkość skutków finansowych będzie uzależniona od tego, w jakim zakresie prawo do rekompensaty zostanie zrealizowane przez uprawnione osoby w formie zaliczenia wartości pozostawionych nieruchomości na poczet ceny nabycia nieruchomości.

Uwaga

Przyjęto stawkę podatku od czynności cywilnoprawnych w wysokości 2%.

C. Skutki finansowe wynikające z prowadzenia postępowań związanych z realizacją uprawnień zabużańskich – koszty wynikające ze zwiększenia zatrudnienia

Na etapie przygotowywania obecnie obowiązującej ustawy z dnia 12 grudnia 2003 r. Rząd wskazywał na konieczność zwiększenia zatrudnienia w urzędach administracji rządowej, ze względu na nałożenie nowych zadań na organy wskazane w ustawie. Jednak propozycje związane z realizacją ustawy, pomimo zgłaszania na etapie opracowywania budżetu na 2004 r., nie zostały ujęte w ustawie budżetowej. Środki finansowe na niezbędne etaty nie zostały przyznane z rezerwy celowej na zmiany organizacyjne w 2004 r. Wydatki na te cele nie zostały również uwzględnione w projekcie ustawy budżetowej na rok 2005.

Od dnia wejścia w życie ustawy z dnia 12 grudnia 2003 r. do Ministerstwa Infrastruktury napływają wnioski wojewodów o przyznanie niezbędnych etatów. Wojewodowie wskazują na poważne problemy z terminowym rozpatrywaniem

spraw zażądań, a nawet na brak faktycznej możliwości obciążenia dodatkowymi obowiązkami aktualnie zatrudnionych osób. Podobne problemy pojawiły się również w Ministerstwie Infrastruktury. Sukcesywnie wzrasta liczba spraw napływających do Ministra Infrastruktury jako organu II instancji w sprawach potwierdzenia uprawnień zażądańskich.

Należy jednocześnie zauważyć, że niniejszy projekt ustawy przewiduje rozwiązania, które spowodują zwiększenie liczby spraw napływających do wojewodów i Ministra Skarbu Państwa, który po wejściu w życie ustawy miałby przejąć zadania Ministra Infrastruktury, w stosunku do zadań wynikających z przepisów obecnie obowiązującej ustawy z dnia 12 grudnia 2003 r. Zgodnie z poleceniami Europejskiego Trybunału Praw Człowieka i Trybunału Konstytucyjnego projekt ustawy przyznaje bowiem prawo do ubiegania się o potwierdzenie i realizację prawa do rekompensaty osobom, które zrealizowały część uprawnienia na podstawie poprzednio obowiązujących przepisów.

Szeroki zakres i złożoność merytoryczna nowych zadań nałożonych na urzędy wojewódzkie i resort Infrastruktury powoduje bardzo pilną potrzebę zwiększenia zatrudnienia co najmniej o liczbę etatów wskazaną w uzasadnieniu do ustawy z dnia 12 grudnia 2003 r.

W związku z powyższym konieczne będzie przyznanie:

- 1) dla Ministerstwa Skarbu Państwa – 6 etatów,
- 2) dla urzędów wojewódzkich – 66 etatów, w tym:

Województwo	Liczba złożonych wniosków o potwierdzenie uprawnień	Liczba niezbędnych etatów
Zachodniopomorskie	9200	10
Pomorskie	8054	9
Opolskie	5493	7
Lubuskie	5402	7
Warmińsko-mazurskie	4210	5
Lubelskie	3924	5
Wielkopolskie	3350	4
Małopolskie	2543	3
Łódzkie	2542	3
Dolnośląskie	2120	3
Kujawsko-pomorskie	2011	3
Mazowieckie	1424	2
Podlaskie	1036	2

Podkarpackie	727	1
Śląskie	483	1
Świętokrzyskie	372	1

Roczne skutki finansowe przedstawionej propozycji wyniosłyby:

$$72 \text{ etaty} \times (2\,653,89 \text{ zł} \times 12 \text{ m-cy}) = 2\,292\,961 \text{ zł.}$$

Uwaga

Miesięczna płaca członka korpusu służby cywilnej została ustalona z zastosowaniem mnożnika 1,5 i kwoty bazowej dla członków korpusu służby cywilnej na 2005 r.

$$1,5 \times 1\,769,26 = 2\,653,89 \text{ zł na 1 etat kalkulacyjny.}$$

W związku z nieujęciem w ustawie budżetowej na rok 2005 ww. tytułów wydatków i odpowiadających im kwot, ewentualne zwiększenie zatrudnienia mogłoby nastąpić wyłącznie w wyniku uruchomienia w 2005 r. rezerwy na zmiany organizacyjne. Decyzja w tej sprawie będzie należała do Rady Ministrów. Gdyby zwiększenie zatrudnienia nastąpiło w 2005 r., wystąpiłyby skutki finansowe, w kwocie maksymalnej wskazanej powyżej, dodatkowo powiększone o pochodne od wynagrodzeń. Równocześnie należy zauważyć, że ze względu na niemożliwość do określenia okres prowadzenia postępowań administracyjnych w sprawach potwierdzenia uprawnień, nie jest możliwe określenie, jak długo skutki te będą trwały. W przypadku zakończenia realizacji zadań w tym zakresie, należy oczekiwać, że osoby te zostaną przesunięte do innych czynności lub nastąpi redukcja etatów w związku z likwidacją tych stanowisk pracy.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Cel wydania ustawy

Celem niniejszej ustawy jest przede wszystkim zapewnienie wykonania postanowień Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, zawartych w wyroku z dnia 22 czerwca 2004 r. w sprawie Broniowski przeciwko Polsce, dotyczącym uprawnień osób (i ich spadkobierców), które pozostawiły nieruchomości poza obecnymi granicami państwa polskiego w związku z II wojną światową, w wyniku ewakuacji na obszar państwa polskiego (tzw. uprawnienia zabużańskie).

Celem ustawy jest również zlikwidowanie problemów, które pojawiły się w 11 miesięcznej praktyce stosowania obecnie obowiązującej w przedmiotowym zakresie ustawy z dnia 12 grudnia 2003 r. o zaliczaniu na poczet ceny sprzedaży albo opłat z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości Skarbu Państwa wartości nieruchomości pozostawionych poza obecnymi granicami państwa polskiego (Dz. U. z 2004 r. Nr 6, poz. 39 i Nr 273, poz. 2722).

2. Podmioty, na które oddziałuje ustawa

- 1) osoby, które dotychczas nie zrealizowały uprawnień z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami państwa polskiego, spowodowanego repatriacją właścicieli tych nieruchomości, dokonaną na podstawie umów międzynarodowych zawartych w latach 1944-1945,
- 2) osoby, które na podstawie odrębnych przepisów zrealizowały uprawnienia, o których mowa w ppkt 1, w wysokości nie przekraczającej kwoty określonej w projekcie ustawy (art. 13),
- 3) organy właściwe do prowadzenia postępowania administracyjnego w sprawie potwierdzenia uprawnień, o których mowa w ppkt 1, (województwie) i organ II instancji w wymienionych sprawach (Minister Skarbu Państwa),
- 4) podmioty, którym na podstawie odrębnych przepisów zostało powierzone wykonywanie uprawnień właścicielskich Skarbu Państwa, zbywające nieruchomości stanowiące własność Skarbu Państwa (w szczególności starostowie, prezydenci miast na prawach powiatu, Agencja Nieruchomości Rolnych, Agencja Mienia Wojskowego, Wojskowa Agencja Mieszkaniowa,

Delegatury Ministra Skarbu Państwa, Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe),

- 5) bank prowadzący obsługę rachunku Funduszu Reprywatyzacji
3. Wpływ na dochody i wydatki budżetu i sektora publicznego

Wejście w życie ustawy spowoduje istotne skutki dla budżetu państwa, jednak przyczyni się do uniknięcia konieczności wydatkowania z budżetu państwa środków na ewentualne odszkodowania zasądzone przez sądy powszechne osobom, o których mowa w pkt 2 ppkt 1 i 2. Odszkodowania takie wiążą się ze znacznie wyższymi skutkami finansowymi dla budżetu państwa niż skutki wynikające z wejścia w życie niniejszej ustawy. Szczegółową analizę skutków finansowych zawiera pkt 7 uzasadnienia do projektu ustawy.
4. Wpływ na rynek pracy

Brak bezpośrednich skutków.
5. Wpływ na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki

Brak bezpośrednich skutków.
6. Wpływ na sytuację i rozwój regionalny

Brak bezpośrednich skutków.
7. Konsultacje społeczne

Projekt ustawy został przesłany do konsultacji organizacjom zrzeszającym osoby, którym przysługują uprawnienia zabużańskie:

 - 1) Ogólnopolskie Stowarzyszenie Kresowian Wierzycieli Skarbu Państwa,
 - 2) Polskie Stronnictwo Światowe Kresowian Wierzycieli Skarbu Państwa,
 - 3) Związek Wysiedlonych Wierzycieli Skarbu Państwa,
 - 4) Związek Wysiedlonych i Uciekinierów Wierzycieli Skarbu Państwa,
 - 5) Wielkopolskie Stowarzyszenie Wywłaszczonych.

W trakcie procedury uzgadniającej wyżej wymienione organizacje nie zgłosiły uwag do projektu. Uwagi Związku Wysiedlonych Wierzycieli Skarbu Państwa zostały zgłoszone dnia 7 lutego 2005 r., po zakończeniu procedury legislacyjnej. W

związku z powyższym nie było możliwe odniesienie się do zgłoszonych uwag w trakcie procedury legislacyjnej.

Projekt ustawy został skierowany do zaopiniowania przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego. Komisja zaopiniowała projekt pozytywnie.

MINISTERSTWO INFRASTRUKTURY

ZALĄCZNIK NR 1

stan na grudzień 2004r.

INFORMACJA

w sprawie liczby wydanych zaświadczeń i decyzji potwierdzających uprawnienia zabużańskie oraz liczby oczekujących na rozpatrzenie wniosków o wydanie decyzji potwierdzającej uprawnienia zabużańskie

województwo	Liczba przyjętych zaświadczeń i decyzji (wydanych na podstawie przepisów obowiązujących do		Liczba nie rozpatrzonych wniosków	w tym		Liczba wydanych decyzji w trybie przepisów ustawy z dnia 12 grudnia 2003r. (po dniu 30	w tym		Łączna wartość potwierdzonych uprawnień (wynikająca z kolumny 2 i 4.1)	Łączna wartość pozostawionych (wynikająca z nie rozpatrzonych wniosków) *
	2	3		kompletne	nie kompletne		potwierdzające	odmawiające		
Dolnośląskie	861	2120	1494	626	9	0	4.1	4.2	422 998 206,00 zł	166 190 957,00 zł
Kujawsko pomorskie	127	2011	32	1979	3	2	2	1	38 134 497,00 zł	317 700 000,00 zł
Lubelskie	295	3924	3	3921	0	0	0	0	172 332 241,67 zł	5 908 369,00 zł
Lubuskie	342	5402	0	5402	31	21	21	10	66 712 326,00 zł	b.d.
Łódzkie	132	2542	b.d.	b.d.	0	0	0	0	34 417 779,00 zł	7 209 255,00 zł
Malopolskie	408	2543	0	2543	13	0	0	10	231 849 186,00 zł	b.d.
Mazowieckie	376	1424	0	1424	141	15	15	126	492 805 183,00 zł	b.d.
Opolskie	317	5493	0	5493	7	1	1	6	77 504 510,75 zł	1 100 000,00 zł
Podkarpackie	396	727	0	567	31	12	12	19	120 281 569,00 zł	b.d.
Podlaskie	87	1036	40	996	1	1	1	0	12 960 378,00 zł	4 791 833,00 zł
Pomorskie	367	8054	0	8054	20	2	2	18	136 016 507,55 zł	b.d.
Śląskie	562	483	1	482	15	4	4	11	237 300 071,00 zł	70 090 430,00 zł
Świętokrzyskie	93	372	1	275	3	2	2	1	57 582 894,00 zł	22 602 878,00 zł
Warmińsko-mazurskie	300	4210	b.d.	b.d.	21	9	9	12	93 577 198,00 zł	b.d.
Wielkopolskie	140	3350	25	3325	6	1	1	5	48 274 683,00 zł	310 000 000,00 zł
Zachodniopomorskie	985	9200	8	9192	12	10	10	2	221 079 644,00 zł	b.d.
SUMA	5788	52891	1604	44279	313	80	80	230	2 465 826 873,97 zł	905 593 742,00 zł

opracowano w Departamencie Regulacji Rynku Nieruchomości Ministerstwa Infrastruktury na podstawie danych uzyskanych od wojewodów

* wartość w kolumnie 6 określona tylko na podstawie wniosków, do których dołączono operaty szacunkowe

MINISTERSTWO INFRASTRUKTURY

ZALĄCZNIK NR 2
stan na grudzień 2004r.

INFORMACJA w sprawie wysokości rozszczeń zabuzańskich

	1	2	3	4	5	6	7	8
	Dolnośląskie	Kujawsko pomorskie	Lubelskie	Lubuskie	Łódzkie	Międpolskie	Mazowieckie	Opolskie
Wartość minimalna potwierdzonego uprawnienia	0,00 zł	16 083,33 zł	9 116,00 zł	2 252,00 zł	18 200,00 zł	11 913,00 zł	5 887,00 zł	1 263,60 zł
Wartość maksymalna potwierdzonego uprawnienia	0,00 zł	7 583 976,00 zł	46 615 956,00 zł	9 393 876,00 zł	4 216 027,00 zł	14 355 134,00 zł	155 998 595,00 zł	10 460 000,00 zł
rozkład wartości potwierdzonego uprawnienia								
liczba decyzji	0	9	32	43	11	15	b.d.	39
wartość	0,00 zł	343 164,23 zł	479 562,66 zł	1 451 620,00 zł	375 759,00 zł	560 602,00 zł	b.d.	1 301 530,72 zł
liczba decyzji	0	19	50	100	37	47	b.d.	68
wartość	0,00 zł	1 408 619,79 zł	3 903 438,17 zł	7 597 719,00 zł	2 921 886,00 zł	3 731 642,00 zł	b.d.	5 220 655,82 zł
liczba decyzji	0	10	40	103	27	61	b.d.	60
wartość	0,00 zł	1 259 293,22 zł	5 023 760,00 zł	12 561 638,00 zł	3 411 678,00 zł	7 702 107,00 zł	b.d.	7 571 795,69 zł
liczba decyzji	0	10	29	47	25	47	b.d.	53
wartość	0,00 zł	1 730 423,00 zł	4 915 038,00 zł	8 295 659,00 zł	4 223 541,00 zł	8 099 828,00 zł	b.d.	8 842 094,50 zł
liczba decyzji	0	17	53	37	17	52	b.d.	32
wartość	0,00 zł	3 936 436,00 zł	12 914 801,30 zł	9 080 139,00 zł	3 926 397,00 zł	13 036 556,00 zł	b.d.	7 706 470,36 zł
liczba decyzji	0	12	31	14	9	52	b.d.	19
wartość	0,00 zł	4 124 410,70 zł	10 614 508,20 zł	4 921 516,00 zł	3 246 690,00 zł	17 722 227,00 zł	b.d.	6 035 428,51 zł
liczba decyzji	0	20	37	19	10	134	b.d.	44
wartość	0,00 zł	26 075 443,00 zł	80 480 201,00 zł	24 804 035,00 zł	16 681 027,00 zł	189 543 171,00 zł	b.d.	40 826 535,15 zł
liczba decyzji	0	97	272	363	136	408	b.d.	315
wartość	0,00 zł	38 877 789,94 zł	118 331 309,33 zł	68 712 326,00 zł	34 786 988,00 zł	231 849 186,00 zł	b.d.	77 504 510,75 zł
WAGI	łączna wartość wynikająca z 249 operatów wynosi 78 947 734 zł	łączna wartość z nie rozpatrzonych wniosków wynosi 249 087 700 zł			łączna wartość z nie rozpatrzonych wniosków wynosi 10 700 312 zł		w 66 wnioskach są operaty na kwotę 95 467 242,00 zł	

opracowano w Departamencie Regulacji Rynku Nieruchomości Ministerstwa Infrastruktury na podstawie danych uzyskanych od wojewodów

Podkarpackie 8	Podlaskie 10	Pomorskie 11	Śląskie 12	Świętokrzyskie 13	Warmińsko- mazurskie 14	Wielkopolskie 15	Zachodniopo- morskie 16	RAZEM		
								17	18	19
								RAZEM	średnia wartość uprawnień	poszczegól- nych wartości
2 390,00 zł	11 407,80 zł	6 858,79 zł	4 137,50 zł	34 605,00 zł	8 434,00 zł	334,00 zł	1 142,00 zł			
16 379 000,00 zł	1 659 734,00 zł	9 562 000,00 zł	17 954 300,00 zł	28 796 100,00 zł	12 313 000,00 zł	9 537 066,50 zł	36 931 240,00 zł			
59	24	32	40	9	18	10	328			
1 483 752,63 zł	807 907,00 zł	854 390,94 zł	1 343 172,80 zł	343 006,00 zł	574 915,00 zł	273 361,00 zł	8 803 969,00 zł	669	18 996 732,98 zł	1,26
93	23	57	88	8	67	22	290		969	
7 004 660,28 zł	1 542 285,00 zł	4 435 729,48 zł	6 768 134,45 zł	666 100,00 zł	5 046 056,00 zł	1 594 148,00 zł	22 309 135,00 zł		74 150 218,99 zł	4,92
82	13	73	91	9	51	30	135		785	
9 976 959,46 zł	1 388 760,00 zł	9 198 000,39 zł	11 261 325,70 zł	1 150 656,00 zł	6 157 768,00 zł	3 657 172,00 zł	16 627 648,00 zł		96 948 581,46 zł	6,43
53	6	48	81	9	56	13	78		555	
9 185 508,48 zł	1 011 649,00 zł	8 303 136,88 zł	14 010 863,31 zł	1 616 170,00 zł	9 650 215,00 zł	2 135 177,00 zł	13 027 691,00 zł		95 046 994,17 zł	6,31
58	4	58	78	9	48	31	76		570	
13 944 555,58	1 006 787,00 zł	14 336 055,84 zł	19 011 959,00 zł	2 037 620,00 zł	12 297 508,00 zł	7 340 317,00 zł	18 475 776,00 zł		139 061 378,08 zł	9,23
25	4	32	52	6	26	11	30		323	
8 633 634,62 zł	1 340 087,00 zł	10 883 582,39 zł	17 708 504,00 zł	2 082 267,00 zł	9 356 581,00 zł	3 774 848,00 zł	10 079 477,00 zł		110 523 741,42 zł	7,34
38	13	69	114	19	45	24	58		644	
70 052 497,97 zł	5 862 883,00 zł	88 005 631,63 zł	167 367 466,00 zł	49 687 075,00 zł	51 325 299,00 zł	29 499 660,00 zł	131 755 928,00 zł		971 966 852,75 zł	64,51
408	87	369	544	69	311	141	995		4515	
120 281 569,02 zł	12 960 378,00 zł	136 016 507,55 zł	237 471 425,26 zł	57 582 894,00 zł	94 408 342,00 zł	48 274 683,00 zł	221 079 644,00 zł		1 506 581 499,85 zł	100,00
	łączna wartość z nie rozpatrzonych wniosków wynosi 4 791 833 zł		w nie rozpatrzonych wnioskach średnia wartość kształtuje się na poziomie ok. 300 000 zł	mamy informację o 13 nie rozpatrzonych wnioskach o wartości 602 878,00 zł	mamy informację o 10 nie rozpatrzonych wnioskach o wartości 2 514 931 zł	wartość z nie rozpatrzonych wniosków wynosi 310 000 000 zł				

MINISTERSTWO INFRASTRUKTURY

ZALĄCZNIK NR 3
stan na grudzień 2004r.

INFORMACJA

analiza wniosków zrealizowanych i decyzji odmawiających potwierdzenie uprawnień

1	2	3	4	5	6	7	8	9
województwo	wartość zrealizowana	odmowa z powodu art. 2 ust. 4	spalkobiercy nie zamieszkała na stałe w Polsce lub brak obywatelstwa	nie wszyscy spadkobiercy rzymski razem wntotek	właściciel nie repatriował się na podstawie umów z art. 1	inne	suma decyzji odmownych	Uwagi
Dolnośląskie	39 801 138,14 zł	2	1	0	10	0	13	plus 754 384 374,58 starych złotych
Kujawsko pomorskie	b.d.	0	0	0	1	0	1	
Lubelskie	568 794 381,63 zł	0	0	0	0	0	0	
Lubuskie	b.d.	1	0	0	0	0	1	
Łódzkie	178 200,00 zł	0	0	0	0	0	0	
Małopolskie	b.d.	x	0	0	0	0	0	
Mazowieckie	b.d.	x	x	0	x	x	0	
Opolskie	8 926 327,44 zł	2	0	0	0	0	2	
Podkarpackie	b.d.	x	0	0	x	x	0	
Podlaskie	b.d.	0	0	0	0	0	0	
Pomorskie	7 162 470,34 zł	1	0	0	1	1	3	
Śląskie	20 242 426,32 zł	1	0	0	0	0	1	plus 37 056 094,87 starych złotych
Świętokrzyskie	217 544,00 zł	0	0	1	0	0	1	
Warmińsko-mazurskie	b.d.	0	0	0	0	1	1	
Wielkopolskie	b.d.	0	0	0	0	0	0	
Zachodniopomorskie	13 703 396,00 zł	x	0	0	x	x	0	
MI	b. d.	46	3	0	61	17	127	
SUMA	677 025 883,87 zł	53	4	1	73	19	150	
		58		92		150		
		39		61				

udział procentowy

opracowano w Departamencie Regulacji Rynku Nieruchomości Ministerstwa Infrastruktury na podstawie danych uzyskanych od wojewodów

**URZĄD
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ**

**SEKRETARZ
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
SEKRETARZ STANU
*Jarosław Pietras***

Sekr.Min.JP-592/05/DP/tlk

Warszawa, dnia 21/02/ 2005 r.

**Pan
Aleksander Proksa
Sekretarz Rady Ministrów**

Opinia o zgodności projektu ustawy o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami państwa polskiego z prawem Unii Europejskiej wyrażona na podstawie art. 2 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Komitecie Integracji Europejskiej (Dz. U. Nr 106 poz. 49) przez Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej, Ministra Jarosława Pietrasa, działającego z upoważnienia Przewodniczącego Komitetu Integracji Europejskiej.

Szanowny Panie Ministrze,

W związku z przedłożonym projektem ustawy (pismo nr RM-10-211-04, Nowy tekst), pozwalam sobie wydać następującą opinię:

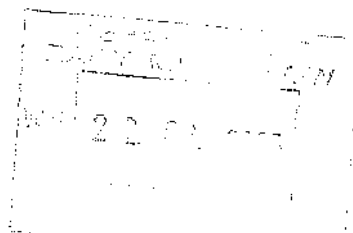
Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty zakresem prawa UE.

Do wiadomości:

Pan
Krzysztof Opawski
Minister Infrastruktury

Z poważaniem,
Z up. Sekretarza Komitetu
Integracji Europejskiej
PO SEKRETARZ STANU

Tomasz Nowakowski

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SKARBU PAŃSTWA¹⁾**

z dnia 2005 r.

w sprawie wzoru rejestrów zawierających dane dotyczące realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami państwa polskiego

Na podstawie art. 18 ust. 7 ustawy z dnia o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami państwa polskiego (Dz. U. Nr, poz.) zarządza się, co następuje:

§1. Określa się wzór rejestrów:

- 1) wojewódzkiego - stanowiący załącznik nr 1 do rozporządzenia;
- 2) centralnego - stanowiący załącznik nr 2 do rozporządzenia.

§2. Jeżeli w załącznikach do rozporządzenia jest mowa o „pozostawionych nieruchomościach” należy przez to rozumieć nieruchomości pozostawione poza obecnymi granicami państwa polskiego w związku z wojną rozpoczętą w 1939 r.

§3. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

¹⁾ Minister Skarbu Państwa kieruje działem administracji rządowej – Skarb Państwa, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 11 czerwca 2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Skarbu Państwa (Dz. U. Nr 134, poz. 1434).

ZAŁĄCZNIKI do rozporządzenia

Ministra Skarbu Państwa z dnia(poz.....)

ZAŁĄCZNIK Nr 1

WZÓR

REJESTR WOJEWÓDZKI

Województwo

Numer pozycji rejestrowej	Dane dotyczące właściciela pozostawionych nieruchomości	Dane dotyczące spadkobierców właściciela pozostawionych nieruchomości (wypełnia się tylko w przypadku, gdy właściciel pozostawionych nieruchomości nie żyje)
1	2	3
	1) imię i nazwisko; 2) imię ojca; 3) numer PESEL albo numer paszportu, dowodu osobistego lub innego dokumentu potwierdzającego tożsamość (w przypadku gdy numer PESEL nie został nadany); 4) adres zamieszkania, w tym: a) pierwszy adres zamieszkania po przybyciu do Polski, b) obecny adres zamieszkania (jeżeli wniosek składa właściciel), c) ostatni adres zamieszkania właściciela (jeżeli wniosek składają jego spadkobiercy).	1) imię i nazwisko; 2) imię ojca; 3) numer PESEL albo numer paszportu, dowodu osobistego lub innego dokumentu potwierdzającego tożsamość (w przypadku gdy numer PESEL nie został nadany); 4) adres zamieszkania; 5) prawomocne postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku albo o dziale spadku - data jego wydania, sygnatura akt, udział w spadku; 6) oświadczenie o wskazaniu osoby uprawnionej do rekompensaty – data złożenia oświadczenia, imię i nazwisko osoby wskazanej.

Miejsce położenia pozostawionych nieruchomości	Rodzaj pozostawionych nieruchomości	Wartość pozostawionych nieruchomości potwierdzona decyzją lub zaświadczeniem
4	5	6
<p>1) obecna nazwa państwa, na obszarze którego są położone pozostawione nieruchomości;</p> <p>2) obecna nazwa największej jednostki podziału administracyjnego państwa, na obszarze którego są położone pozostawione nieruchomości;</p> <p>3) nazwa województwa Rzeczypospolitej Polskiej, obowiązująca w dniu 1 września 1939 r., na obszarze którego położona była nieruchomość;</p> <p>4) nazwa miejscowości, obowiązująca w dniu 1 września 1939 r., w której położona była nieruchomość.</p>	<p>1) nieruchomość rolna;</p> <p>2) nieruchomość mieszkaniowa;</p> <p>3) nieruchomość o innym przeznaczeniu.</p>	

Dowody będące podstawą potwierdzenia prawa do rekompensaty		Decyzje (zaświadczenia) potwierdzające prawo do rekompensaty	Informacje o postępowaniu administracyjnym i sądowno-administracyjnym¹⁾
Dokumenty urzędowe	Dowody z zeznań świadków		
7	8	9	10
<p>Dokumenty potwierdzające prawo do rekompensaty:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) rodzaj dokumentu; 2) oznaczenie dokumentu; 3) data wydania dokumentu; 4) nazwa organu, który wydał dokument. 	<p>Dane dotyczące świadków składających zeznania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) imię i nazwisko; 2) imię ojca; 3) numer PESEL albo numer paszportu, dowodu osobistego lub innego dokumentu potwierdzającego tożsamość (w przypadku gdy numer PESEL nie został nadany); 4) aktualny adres zamieszkania; 5) adres zamieszkania w chwili pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami państwa polskiego. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) nazwa organu, który wydał decyzję (zaświadczenie); 2) data wydania decyzji (zaświadczenia); 3) oznaczenie decyzji (zaświadczenia); 4) dane osoby, której przysługują uprawnienia: <ol style="list-style-type: none"> a) imię i nazwisko, b) imię ojca, c) numer PESEL albo numer paszportu, dowodu osobistego lub innego dokumentu potwierdzającego tożsamość (w przypadku gdy numer PESEL nie został nadany); d) adres zamieszkania. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) odwołanie: <ol style="list-style-type: none"> a) data wydania decyzji, b) oznaczenie decyzji, c) rozstrzygnięcie; 2) wznowienie postępowania: <ol style="list-style-type: none"> a) data wydania decyzji, b) oznaczenie decyzji, c) rozstrzygnięcie; 3) stwierdzenie nieważności decyzji: <ol style="list-style-type: none"> a) data wydania decyzji, b) oznaczenie decyzji, c) rozstrzygnięcie; 4) skarga do sądu administracyjnego: <ol style="list-style-type: none"> a) data wydania wyroku sądowego, b) sygnatura akt, c) rozstrzygnięcie

Wskazanie przez uprawnionego formy realizacji prawa do rekompensaty
11
1) nabycie na własność lub w użytkowanie wieczyste nieruchomości Skarbu Państwa, 2) przekształcenie prawa użytkowania wieczystego nieruchomości w prawo własności tej nieruchomości, 3) świadczenie pieniężne, w formie przelewu na wskazany rachunek bankowy

Stan realizacji prawa do rekompensaty	
Stan realizacji prawa do rekompensaty przed dniem <i>wejścia w życie ustawy o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami państwa polskiego</i> ²⁾	Stan realizacji prawa do rekompensaty od dnia <i>wejścia w życie ustawy o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami państwa polskiego</i>
12	13
1) data realizacji prawa do rekompensaty; 2) podstawa prawna realizacji prawa do rekompensaty; 3) oznaczenie nieruchomości nabytej w ramach realizacji prawa do rekompensaty; 4) rodzaj nabytego prawa (własność, użytkowanie wieczyste); 5) wartość zrealizowanego prawa do rekompensaty; 6) nazwa organu (podmiotu) zbywającego nieruchomość; 7) powierzchnia nieruchomości nabytej w ramach realizacji prawa do rekompensaty; 8) rodzaj nieruchomości nabytej w ramach realizacji prawa do rekompensaty (rolna, mieszkaniowa lub o innym przeznaczeniu)	1) data realizacji prawa do rekompensaty; 2) oznaczenie nieruchomości nabytej w ramach realizacji prawa do rekompensaty; 3) rodzaj nabytego prawa (własność, użytkowanie wieczyste); 4) wartość zrealizowanego prawa do rekompensaty; 5) nazwa organu (podmiotu) zbywającego nieruchomość; 6) powierzchnia nieruchomości nabytej w ramach realizacji prawa do rekompensaty; 7) rodzaj nieruchomości nabytej w ramach prawa do rekompensaty (rolna, mieszkaniowa lub o innym przeznaczeniu); 8) wysokość otrzymanego świadczenia pieniężnego

¹⁾ Wpisuje się informacje dotyczące rodzaju podjętego postępowania.

²⁾ Wypełnia się w stosunku do osób wymienionych w kolumnie 2 albo 3.

WZÓR

REJESTR CENTRALNY

Numer pozycji rejestrowej	Dane dotyczące właściciela pozostawionych nieruchomości	Dane dotyczące spadkobierców właściciela pozostawionych nieruchomości (wypełnia się tylko w przypadku, gdy właściciel nie żyje)	Miejsce położenia pozostawionych nieruchomości	Wartość pozostawionych nieruchomości potwierdzona decyzją lub zaświadczeniem
1	2	3	4	5
	1) imię i nazwisko; 2) imię ojca.	1) imię i nazwisko; 2) imię ojca.	1) obecna nazwa państwa, na obszarze którego są położone pozostawione nieruchomości; 2) obecna nazwa największej jednostki podziału administracyjnego państwa, na obszarze którego są położone pozostawione nieruchomości; 3) nazwa województwa Rzeczypospolitej Polskiej, obowiązująca w dniu 1 września 1939 r., na obszarze którego położona była nieruchomość; 4) nazwa miejscowości, obowiązująca w dniu 1 września 1939 r., w której położona była nieruchomość.	

Decyzje (zaświadczenia) potwierdzające prawo do rekompensaty	Informacje o postępowaniu administracyjnym i sądowniczym¹⁾
6	7
<p>1) nazwa organu, który wydał decyzję (zaświadczenie);</p> <p>2) data wydania decyzji (zaświadczenia);</p> <p>3) oznaczenie decyzji (zaświadczenia);</p> <p>4) dane osoby, której przysługują uprawnienia:</p> <p>a) imię i nazwisko,</p> <p>b) imię ojca,</p> <p>c) numer PESEL albo numer paszportu, dowodu osobistego lub innego dokumentu potwierdzającego tożsamość (w przypadku gdy numer PESEL nie został nadany),</p> <p>d) adres zamieszkania.</p>	<p>1) odwołanie:</p> <p>a) data wydania decyzji,</p> <p>b) oznaczenie decyzji,</p> <p>c) rozstrzygnięcie;</p> <p>2) wznowienie postępowania:</p> <p>a) data wydania decyzji,</p> <p>b) oznaczenie decyzji,</p> <p>c) rozstrzygnięcie;</p> <p>3) stwierdzenie nieważności decyzji:</p> <p>a) data wydania decyzji,</p> <p>b) oznaczenie decyzji,</p> <p>c) rozstrzygnięcie;</p> <p>4) skarga do sądu administracyjnego:</p> <p>a) data wydania wyroku sądowego,</p> <p>b) sygnatura akt,</p> <p>c) rozstrzygnięcie.</p>

Wskazanie przez uprawnionego formy realizacji prawa do rekompensaty
8
<p>1) nabycie na własność lub w użytkowanie wieczyste nieruchomości Skarbu Państwa,</p> <p>2) przekształcenie prawa użytkowania wieczystego nieruchomości w prawo własności tej nieruchomości,</p> <p>3) świadczenie pieniężne, w formie przelewu na wskazany rachunek bankowy</p>

Stan realizacji prawa do rekompensaty	
Stan realizacji prawa do rekompensaty przed dniem <i>wejścia w życie ustawy o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami państwa polskiego</i> ²⁾	Stan realizacji prawa do rekompensaty od dnia <i>wejścia w życie ustawy o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami państwa polskiego</i>
9	10
1) data realizacji prawa do rekompensaty; 2) podstawa prawna realizacji prawa do rekompensaty; 3) oznaczenie nieruchomości nabytej w ramach realizacji prawa do rekompensaty; 4) rodzaj nabytego prawa (własność, użytkowanie wieczyste); 5) wartość zrealizowanego prawa do rekompensaty; 6) nazwa organu (podmiotu) zbywającego nieruchomość; 7) powierzchnia nieruchomości nabytej w ramach realizacji prawa do rekompensaty; 8) rodzaj nieruchomości nabytej w ramach realizacji prawa do rekompensaty (rolna, mieszkaniowa lub o innym przeznaczeniu)	1) data realizacji prawa do rekompensaty; 2) oznaczenie nieruchomości nabytej w ramach realizacji prawa do rekompensaty; 3) rodzaj nabytego prawa (własność, użytkowanie wieczyste); 4) wartość zrealizowanego prawa do rekompensaty; 5) nazwa organu (podmiotu) zbywającego nieruchomość; 6) powierzchnia nieruchomości nabytej w ramach realizacji prawa do rekompensaty; 7) rodzaj nieruchomości nabytej w ramach realizacji prawa do rekompensaty (rolna, mieszkaniowa lub o innym przeznaczeniu); 8) wysokość otrzymanego świadczenia pieniężnego

¹⁾ Wpisuje się informacje dotyczące rodzaju podjętego postępowania.

²⁾ Wypełnia się w stosunku do osób wymienionych w kolumnie 2 albo 3.

UZASADNIENIE

Projekt rozporządzenia Ministra Skarbu w sprawie wzoru rejestrów zawierających dane dotyczące realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami państwa polskiego jest wykonaniem upoważnienia ustawowego, o którym mowa w art. 18 ust. 7 ustawy o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami Państwa Polskiego.

Rozporządzenie określa wzór prowadzenia rejestrów wojewódzkich i rejestru centralnego, które będą zawierać kompleksowe dane o osobach, którym przysługują prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia mienia oraz o stanie realizacji tych praw. Stworzenie tych rejestrów jest niezbędne ze względu na potrzebę istnienia rzetelnego i pełnego systemu ogólnopolskiej informacji o prawach przysługujących zabużanom. Funkcjonowanie tego systemu pozwoli ponadto na zapewnienie kontroli realizacji prawa do rekompensaty, co pomoże zapobiec występującym w przeszłości nieprawidłowościom w zakresie realizacji tych praw. Rozporządzenie nakłada obowiązek prowadzenia rejestru centralnego na Ministra Skarbu Państwa, natomiast rejestrów wojewódzkich na wojewodów. W projekcie rozporządzenia określono zarówno układ jak i zakres treści rejestrów.

Z punktu widzenia skorelowania rejestru centralnego i wojewódzkich, istotny jest fakt, że zgodnie z dyspozycją art. 18 ust. 4 ustawy, rejestry będą prowadzone w systemie informatycznym, dzięki czemu zostanie zapewniony równoczesny, niezwłoczny i kontrolowany przepływ informacji pomiędzy organami prowadzącymi rejestry, organami potwierdzającymi prawa do rekompensaty, podmiotami zbywającymi nieruchomości Skarbu Państwa oraz Ministerstwem Skarbu Państwa. System ten pozwoli na osiągnięcie celu, jakim jest zapewnienie rzetelnego i sprawnego realizowania praw do rekompensaty jak również kontroli procesu realizacji.

Wejście w życie rozporządzenia nie spowoduje dodatkowych skutków dla budżetu państwa. Skutki w tym zakresie wynikają z ustawy o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami państwa polskiego. Z uwagi na zakres przedmiotowy rozporządzenia jego wejście w życie nie będzie miało wpływu na rynek pracy, konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki oraz sytuację i rozwój regionalny.